

VÁRNEGYED

Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Víziváros

NEM KÖLTÖZNEK INNEN SEHOVÁ

Béres Géza úri szabó

10. oldal

**SOK BUKTATÓJA
VAN A KLÍMA
TELEPÍTÉSÉNEK**

12. oldal

**A TŰZSZERÉSZEK
MUNKÁJÁT NEM
LEHET SIETTETNI**

16. oldal

**EMLÉKEK, MESÉK.
INTERJÚ SZÁRAZ
MIKLÓS GYÖRGGYEL**

18. oldal

NYÁRI KONCERTEK A VIRÁG BENEDEK HÁZ UDVARÁN

Lakatos Mónika

Nagy Emma Quintet

Platon Karataev duó

Baló Sámuel

07.17. Lakatos Mónika
19:00 FolkTrió cigányzene

07.19. Frenk akusztik
19:00 rock & roll, pop

07.24. Cataflamingo
19:30 rock & roll

07.31. Ephemere
19:00 jazz, sanzon

08.02. Messessippi
20:00 rhythm & blues

08.06. Misztrál együttes
19:00

08.07. Cseh Tamás Projekt
19:00

08.09. Nagy Emma Quintet
19:30 jazz

08.14. Platon Karataev duó
19:00 alternatív

08.16. Pribojszki Mátyás
19:00 Szájharmonika Klub

08.28. Lámpaláng
19:00 irodalmi pop

08.30. Baló Sámuel trió
19:00 jazz

1013 Budapest, Döbrentei utca 9.
További részletek a www.marai kult.hu weboldalon.

Törölt járatok, törölt ország

Kinyitom a rádiót, olvasom a híreket, nézem a híradót. Ömlik a sok panasz a drága balatoni szállásokról, botrányosan magas éttermi számlákról. No meg a légi közlekedésben kialakult káoszról, földön ragadt utasokról. Nem lennék helyében annak a családnak, akinek a jól megérdemelt utazása úgy indul, hogy haza kell kullognia a reptérről, hogy majd egy kósza sms-ben értesítsék járatuk ki tudja mikori indulásáról.

De hogy menjünk nyaralni? Vegyük a jó régi csővázas hátizsákot, és induljunk stoppal? Vagy szálljunk vonatra és neten keressük a szabadstrandot a Balaton partján? Hogy iszkoljunk el a forró városból? Mindenkit megillet a pihenés, a kikapcsolódás lehetősége, és nem tisztességes, hogy befizetett utunkat a légitársaságok, a földi kiszolgálás húzza keresztbe. Mint ahogy a hókotróknak a téli hóesésre, a légi közlekedésnek is fél éve van rá, hogy a csúc szezonra, itt éppen a turistaözönre felkészüljön. Azt, hogy a repülés nem kiváltság, hosszas munkával pont a légitársaságok adagolták be nekünk az olcsóbbnál olcsóbb célállomások felkínálásával, a fapados repülés társadalmisításával.

De ne háborogjunk annyit ezen, remélem, mindenki el tud jutni a kívánt célpontra ezen a nyáron. Bizonyos nézőpontból igencsak jóléti gondok ezek.

E számunkban kitekintettünk a háborús zónába, Ukrajnába, oda, ahol az emberek korántsem ilyen problémákkal szembesülnek mostanság. A harcok következtében keleti szomszédunk egyre inkább pusztasággá változik, elnéptelenedett rónává, ahol romok és emberi tragédiák fogadják a merész látogatót. Egyre inkább ott tartunk, hogy Ukrajnában újjá kell építeni a civilizációt. Amiről nem nagyon szólnak a hírek, az az, hogy a hadköteles férfiakat már óvodai évfázókon fogdossák össze, napi tizenegy órás áramszünet jut ki Kárpátalja lakosságának, férfiak hiányában pedig összeomlanak a háztáji gazdaságok. A segélyszervezetek csak a felületi sebeket tudják kezelni, itt csakis a nemzetközi szintű politikai megoldás segíthet a talpraállásban.

Egyszóval: örüljünk annak, hogy idén is forró a nyár, és valahogy azért csak elvergődünk a nyaralásra is.

Kuthi Áron
főszerkesztő

Impresszum

A BUDAPEST I. KERÜLET

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

Kiadó: Budavári Média és Városmarketing Kft.

Szerkesztőség: 1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 4.

Telefon: +36-1/611-6493

Írjon nekünk: info@varnegyed.hu

Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu

ISSN 2060-6303

VÁRNEGYED
Budai Vár • Gellérthegy • Krisztinaváros • Tabán • Viziváros

Főszerkesztő: Kuthi Áron

Munkatársak: Balogh Roland, Schmidt Gábor,
Tari Tamás

Fotó: Kocsis Attila, Kőrösi Tamás, Tóth Tibor

Nyomdai előkészítés: Crood Comp

Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!

Megjelenik 18000 példányban.

Mandátumfelvétel a Városházán

A Kapisztrán téri Városházán június 26-án átvették megbízólevelüket a június 9-én tartott önkormányzati választáson győztes képviselők. Az átadási ceremónián Böröcz László leendő polgármester, a nyolc egyéni választókerületi nyertes jelölt közül hét, a három kompenzációs listán bejutott induló közül pedig két politikus volt jelen.

Az idei önkormányzati választáson mandátumot nyert I. kerületi képviselők október elsejével állnak munkába

Fotó: Facebook

Az önkormányzati képviselői megbízólevelet átvette Wehner Kristóf (Fidesz-KDNP), Nánásiné Abonyi Gyöngyi (MKKP), V. Naszályi Márta (DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum-MMN-Várunk Egyesület), Gulyás Gergely Kristóf, Böröcz László, Fazekas Csilla, Varga Dániel, Fróna Levente és Bauer Eszter (Fidesz-KDNP) (a képen balról jobbra). V. Naszályi Márta leköszönő polgármester június közepén a Telex megkeresésére még úgy nyilatkozott, nem döntötte el, hogy beül-e a testületbe. A mandátumátvételi eseményen nem volt jelen Kun János (DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum-MMN-Vá-

runk Egyesület), Molnár Gábor (Fidesz-KDNP), illetve Csobánczy Gábor (DK-MSZP-Párbeszéd-Zöldek-Momentum-MMN-Várunk Egyesület), ők máskor vették át a hivatalos dokumentumot.

Böröcz László megválasztott polgármester az eseményt követően arról beszélt: „Csapatommal azon fogunk dolgozni, hogy egy élhető, fejlődő és rendezett I. kerületet építsünk. Gratulálok minden megválasztott képviselőnek, elkötelezetten állok a budaváriakért végzett közös munka elé.” A politikus június közepén átvette listán szerzett mandátumát a Fővárosi Közgyűlésben is.

V. Naszályi Márta Facebook-oldalán azt írta, ahogyan 2010 óta folyamatosan, úgy továbbra is a kerületért fog dolgozni. „Sokan kérdezik, hogy mit lehet elérni ellenzékben. Nos, szerintem az ellenzéknek nagyon fontos szerepe van: figyelni, hogy jogszerű és felelős döntések szülessenek, rámutatni a hatalmi döntések hibáira és hiányosságaira és megmutatni, hogy létezik szakpolitikai alternatíva.”

Az új önkormányzati képviselők mandátuma október elsejétől él, ezzel a dátummal alakul meg az új összetételű önkormányzat.

Kuthi

Csúszik az új zebrák tervezése

Még februárban döntött a gazdasági és jogi bizottság új gyalogátkelőhelyek tervezéséről az I. kerület több helyszínén, hogy biztonságosabb legyen a közlekedés. Zebra létesülne egyebek mellett az Attila út 89. előtt, a Donáti utcánál, a Mária térnél, a Batthyány utcában a Hattyú utcai – Erőd utcai torkolatnál. Biztonságosabbá tennék a gyalogosátkelést a Várfok utca – Mátray utca kereszteződésnél, valamint a Logodi utca – Mikó utca – Tábor utca – Gránit lépcsőnél. Csakhogy még a közbeszerzést sem írták ki. Így az új gyalogátkelőhelyek leghamarabb jövő tavaszszal-nyáron készülhetnek el.

A gazdasági és jogi bizottság legutóbbi, július 4-i ülésén az derült ki, hogy fél éven át semmit sem haladt az ügy, a közbeszerzés nem indult el, csak az előzetes piaci konzultáció zajlott le. Gulyás Gergely Kristóf (Fidesz) bizottsági elnök bírálta a hivatalt, amiért a csúszást nem tudták megindokolni, sőt, az illetékes irodavezető meg sem jelent az ülésen, mert szabadságra ment.

Eredetileg egyébként azt tervezték, hogy az év végére lesznek új gyalogosátkelők, amelyeknek nemcsak a tervezésére, hanem a kivitelezésére is közbeszerzést kell majd kiírni.

SG

A dunai és a rábai árhullám miatt sok a szúnyog a partmenti területeken

Annyi a vérszívó, hogy engedélyezték a légi úton történő, kémiai gyérítést

Idén is sok a szúnyog, sokan panaszkodnak az I. kerületben is, főként a Gellért-hegyen a vérszívókra. A Várnegyed érdeklődésére az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság azt közölte, hogy Budapest több városrészében és 14 vármegye 322 településén, csaknem 88 ezer hektáron gyérítették július első hetében a szúnyogokat. Közleményük szerint Budapesten a III., a IV., a XIII., a XXI., a XXII. és a XXIII. kerületben, valamint végig a Duna mentén, azaz a Szigetközben, Komáromnál, a Dunakanyar településein, a Csepel-sziget, Dunaújváros, Szekszárd, Baja és Mohács térségében irtják kémiai módszerrel a szúnyogokat. Kezelések lesznek több Rába menti településen, Sopron környékén, Bács-Kiskun és Zala vármegye több településén, valamint a Velencei-tó és a Tisza-tó körüli helységeken – tették hozzá.

Az árhullámot követő fokozott szúnyogártalom miatt az országos tisztifőorvos több településen is engedélyezte a légi kémiai szúnyoggyérítést, ezért a Szigetközben repülőről végeznek kémiai szúnyoggyérítést. A pontos ütemezés megtalálható a katasztrófavédelem weboldalán – jelezték. Közölték azt is, hogy a Dunán, valamint a Rábán levonult árhullám nagy kiterjedésű csípőszúnyog-tenyészőhelyeket hozott létre, amelyeken tömegesen fejlődnek az ártéri szúnyogfajok. Ahol erre lehetőség nyílik, a szakemberek a lárvák ellen biológiai módszerrel lépnek fel, de a természetvédelmi területeken ez nem lehetséges, ezért egyes térségekben mostanra jelentős szúnyogártalom alakult ki – írták.

A Szigetközben 55 településen légi gyérítés lesz, Budapesten és 267 településen pedig a települések lakott területein földi permetezéssel lépnek fel a vérszívók ellen a szakemberek. A katasztrófavédelem szerint az alkalmazott készítmény az alacsony dózisnak köszönhetően csak az érzékenyebb rovarokat pusztítja el, emberekre, háziállatokra nem jelent veszélyt. Jelenleg a legnagyobb ártalmat az árterületeken kifejlődő szúnyogok okozzák, de sok faj számára a lakókörnyezetünkben összegyűlt vizek jelentenek ideális élőhelyet, ezért a ház körül kialakult csípőszúnyog-tenyészőhelyek felszámolását nem szabad elmulasztani – hívták fel a figyelmet.

Schmidt

Infópont is működik a Postán

Június 28-ával megkezdte működését a sokáig üresen álló posta a Batthyány utca 1. alatt. Itt mostantól meg lehet találni a Budavári Önkormányzat Infópontját is, ahol az önkormányzat munkatársa segítséget, eligazítást tud adni az ügyintézésben. A posta szolgáltatásai:

- Levél- és csomagküldemények felvétele és kézbesítése
- Borítékok, bélyeg értékesítése
- Postakonform kereskedelmi áruk értékesítése
- Pénzügyi értékcsikk értékesítése
- Pénzforgalmi és pénzügyi szolgáltatások
- Díjhiteles (szerződéses) ügyfelek levél és csomagküldeményeinek kezelése
- Elektronikus mobilfeltöltés

Nyitvatartás: H, Sze, Cs, P: 8-16 óra, K:

8-18 óra

Fotók: Facebook

A régi-új postát nyitás előtt meglátogatta Böröcz László leendő és V. Naszályi Márta leköszönő polgármester is.

VN

Fotó: Körösi Tamás

Díjazták az orvosokat és a szociális ágazat szakembereit

A Budavári Önkormányzat minden évben határoz a Semmelweis Ignác-díj adományozásáról. 2024-ben a díjat Dr. Csikós Pál, az önkormányzat egészségügyi szolgálatának főigazgató-helyettese, pszichiáter, addiktológus (képünkön középen), valamint Sedy Eszter, a Farkas Edith Szeretetotthon gerontológiai ápolója kapta. V. Naszályi Márta polgármester köszöntőjében elmondta, egyre nagyobb szükség van idősellátásra, ezt a kerületben egyelőre csak a Farkas Edith Szeretetotthon és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat végzi. Viszont egy nagyobb beruházás keretében tervezik a Logodi utca 37. számú ház időszotthonná történő átalakítását.

Polgármesteri dicséretben részesült:

- Dr. Csupor Emőke
- Dr. Fejéregyházi István
- Dr. Fehér Zsuzsanna
- Dr. Antal Dániel
- Dr. Nagy János
- Dr. Németh Ágnes
- Dr. Kuhajda István
- Dr. Lakatos Tamás
- Dr. Finy Péter
- Dr. Hargitai János
- Dr. Takács Emőke
- Dr. Ördög Zsuzsanna
- Dr. Pál Zsolt
- Dr. Rédling Marianna
- Fülep Olívia
- Borsodi Krisztina
- Turcsák Katalin
- Kárpáti Katalin
- Szatmáriné Molnár Gabriella
- Gyákon-Nagy Boglárka
- Nagy Tamás
- Nagy Tímea
- Simon Olivérné
- Mayer Alíz

-kuthi

IGAZGATÁSI SZÜNET!

A Budavári Polgármesteri Hivatal 2024. július 29-től 2024. augusztus 9-ig zárva tart, ez idő alatt a hivatalban az ügyfélfogadás szünetel, a szakirodák és az ügyfélszolgálati irodák is zárva tartanak.

Az anyakönyvvezetők kizárólag a születések és halálesetek anyakönyvezése érdekében ügyeletet tartanak:
2024. július 30. (kedd), 9-12 óra; augusztus 8. (csütörtök), 9-12 óra.

Az igazgatási szünet a Közterület-felügyeleti Iroda munkarendjét nem érinti.

ÜGYFÉLSZOLGÁLATOK:

I. számú:

1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.

Telefonszám:

06-1/458-3030,

06-1/458-3025

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő: 8.00-18.30 óra

Kedd: 8.00-16.00 óra

Szerda: 8.00-16.30 óra

Csütörtök: 8.00-16.00 óra

Péntek: 8.00-13.00 óra

(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

II. számú:

1013 Budapest, Attila út 65.

Telefonszám:

06-1/225-7276

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő: 8.00-18.30 óra

Kedd: 8.00-16.00 óra

Szerda: 8.00-16.30 óra

Csütörtök: 8.00-16.00 óra

Péntek: 8.00-13.00 óra

(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

III. számú:

1014 Budapest, Országház utca 9.

(Közterület-felügyeleti Iroda)

időpont egyeztetés: 06-1/225-7271

vagy kozteruletfelugyelet@budavar.hu

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő: 8.00-16.00 óra

Kedd: 8.00-16.00 óra

Szerda: 8.00-16.00 óra

Csütörtök: 8.00-16.00 óra

Péntek: 8.00-13.00 óra

(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

Csak előre egyeztetett időpontban!

GAMESZ ügyfélszolgálat

1011 Budapest, Iskola utca 16.

Telefonszám:

06-1/225-2440

06-1/225-2450

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő: 08.00-18.00

Kedd: 08.00-16.00

Szerda: 08.00-16.00

Csütörtök: 08.00-16.00

Péntek: 08.00-13.00

(ebédidő: 12.00-12.30 óra)

Hatalmas kaput kap a palota északi szárnya

A munkásmozgalmi múltat csak az újjáépítéssel tudták véglegesen eltüntetni

Nem túlzás, a Szent György térre látogatót jelenleg háború utáni látvány fogadja, a Budavári Palota északi szárnya, a valamikori Munkásmozgalmi Múzeumot befogadó rész csaknem eltűnt a föld színéről. Nagy munkagépek bontják a falakat a Sándor-palotával szemben. Hogy mi készül itt, arról a Várkapitányságot kérdeztük.

Fotó: Kocsis Attila

A Budavári Palota északi, nyugati és déli homlokzati falainak helyreállítása az épület eredeti tömegének megújulását célozza. A korábbi falkutatások során a szakemberek megállapították, hogy ezek a szakaszok teljes egészében a kommunista átalakítás idején épültek. Viszont a falak részletes átvizsgálása során az is kiderült, hogy az északi szárny keleti, azaz dunai homlokzata a hauszmanni palota eredeti falmaradványa, így azt megőrzik és a rekonstrukció idejére acél tartószerkezettel támasztják meg.

A Budavári Királyi Palota szörnyű károkat szenvedett a II. világháborúban. A kommunizmus alatt több terv született az épületegyüttes lebontására és hasznosítására is, végül a historizáló építészeti elemektől megfosztva, „lecsendesített” formában építették át. Jelentősen megváltoztatták a palota épületének tömegét is, melynek során az északi épületszárnyat (a mai A épületet) nyugat felé három ablaktengely szélességben kibővítették, megszüntették a Szent György téri főbejáratot és a Munkásmozgalmi Múzeum számá-

ra új bejáratot nyitottak a Hunyadi udvar északi oldalán.

Hauszmann Alajos építésze a Királyi Palota dualizmus kori kibővítésekor annak új, északi homlokzatára a magyarság szimbolikus jelével gazdagon díszített főbejáratot tervezett. A Jankovits Gyula szobrászművész Hungária című szoborcsoportjával ékesített oromzat alatti kapu a híres műlakatos és díszműkovács Jungfer Gyula lenyűgözően szép szecessziós alkotása volt. Most a Nemzeti Hauszmann Program részeként a palota korábban megszüntetett, Sándor-palotára néző főbejárata a Hungária szoborcsoporttal együtt épül újjá, valamint a déli kijárat és a Hunyadi-udvari rámpa is.

Az északi főbejárat mögötti előcsarnokból dél felé nyílt a Róth Miksa műhelyében készült színes, festett üvegmenyendezetű belső udvar. Egykor ide érkeztek a palota vendégeinek hintói, amelyek a déli kapun és az úgynevezett rámpán keresztül hagyhatták el az északi szárnyépületet. A rámpára a szintkülönbségek áthidalására volt szükség, mivel a déli kijárat

a Hunyadi udvari homlokzat első emeletének magasságában volt. A rámpa is természetesen az eredeti terveknek megfelelően, bábos kőkorlattal és obeliszkekkel díszítve épül meg.

Az északi szárny belső udvarának keleti oldalán nyílt a bálteremhez tartozó ruhatár-előcsarnok. Innen dél felé haladva a Munkácsy-előszobát találtuk, amely nevét a terem falán elhelyezett festmény alkotójáról kapta. Munkácsy Mihály Hazafelé című olajfestménye lenyűgöző méretekkkel büszkélkedett: magassága 216, szélessége 298 centiméter volt. Az értékes műkincs ma a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményét gazdagítja. Az épület földszintjén a ruhatár-előcsarnokkal kezdődik az a többszáz méteres, egymásba nyíló ünnepi terem sor (enfilade), amely szintén újra bejárhatóvá válik. A helyreállított történeti és szakrális terek mellett időszakos kiállítások, művészeti galériák, kávézók, ajándék- és könyvesboltok, gyerekarok, családközpont és oktatási helyiségek várják majd a látogatókat.

Várnegyed

Tabán ARTMOZI

VÁRHATÓ FILMEK A TABÁN MOZIBAN:

HELYÁR: 2900 FT | KEDVEZMÉNYES JEGY: DIÁK, 60 ÉV FELETT 2200 FT | AJÁNDÉKJEGY 3000 FT
 I. KERÜLETI DIÁKOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK 50% KEDVEZMÉNY 17.59-IG!
 Teljes moziműsor: tabanartmozi.hu | facebook.com/tabanartmozi | I. Krisztina körút 87-89.

- Korhatár nélkül megtekinthető
- Hat éven alulak számára nem ajánlott
- Tizenkét éven alulak számára nem ajánlott
- Tizenhat éven alulak számára nem ajánlott
- Tíznyolc éven alulak számára nem ajánlott
- Kizárólag felnőttek számára ajánlott

PÉNZMÚZEUM

Pénzmúzeum Panoráma Terasz

ÉLVEZZE A NYÁRI ESTÉKET A PÉNZMÚZEUM PANORÁMA TERASZON, BUDA SZÍVÉBEN

Lenyűgöző kilátás, frissítő koktélok és kávékülönlegességek!

Július 1-jétől a hét minden napján, délután 14 órától este 23 óráig részese lehet az élménynek a **Pénzmúzeum Panoráma Teraszon!**

penzmuzeumpanoramaterasz.hu

1012 Budapest, Várfook utca 22.

+36 20 347 7999

NYITVATARTÁS
Július 1-jétől érvényes

HÉTFŐ - VASÁRNAP
14:00 – 23:00

Komolyzene és bicikli: Kodályosok koncerteztek Svájcban

Június 28–30. között Svájcba látogattak az I. kerületi Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola 12. évfolyamos diákjai, hogy fellépjenek a svájci–francia Léhman Bouquet Festivalon. Idén második alkalommal rendezték meg a magyar szervezésű komolyzenei mustrát. Június 29-én a fesztivál közönsége különleges kerékpártúrán vehetett részt, amelynek állomásain svájci és francia településeken barokk, jazz-, opera- és szimfonikus koncertek várták a kultúra rajongóit, határok nélkül.

A kodályosok két alkalommal is színpadra állhattak június 30-án, a fesztivál zárónapján. Délután a Genfi-tó partján álló középkori falu, Yvoire templomában léptek fel a Genfi Kamarazenekar duója után. Az énekkar este a fesztivál gálakoncertjén, az I. kerület testvérvárosában, Genf történelmi elővárosában, Carouge-ban is elvarázsolta a hallgatóságot. A diákok itt a CASCO Phil belga szimfonikus zenekarral közösen léptek fel a település hangversenytermében. A tanulók a koncertek során latin, magyar, francia, angol és német nyelven énekeltek, a kon-

certek színvonalát pedig a kitűnő hangzás mellett az is emelte, hogy minden művet fejből szólaltattak meg. Az előadásokat a közönség mindkét helyszínen hosszú percekig tartó tapssal jutalmazta. A fesztivál gálahangversenyén részt vett Jean-Francois Paroz, Svájc budapesti nagykövete és köszöntőt mondott Carouge polgármestere, Stéphanie Lammar. A Léman Bouquet Festival harmadik évadát 2025. június 27–29. között rendezik majd meg ugyanitt.

TT

Felújítás, zöldítés, iskolai programok

A kerületi pályázatok úrlapjai a budavar.hu/tenders link alatt találhatóak

NYÍLÁSZÁRÓK, FŰTÉS, VILÁGÍTÁS

Bár a lakóépület-korszerűsítés pályázati határideje már lejárt, energetikai korszerűsítésre még lehet pályázni, és itt magánszemélyek is pályázhatnak. Ennek a feltétele, hogy a kérelmező legalább egy éve lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkezzen az I. kerületben; a korszerűsítésben érintett ingatlan tulajdonosa, vagy társtulajdonosa, hasznélvezője, a tulajdonos közeli hozzátartozója, illetve bérlője legyen. Fontos, hogy a pályázó családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem egyedül élő és egyedülálló esetében nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének tizenegyszeresét (313 500 Ft/fő); család esetében pedig az öregségi nyugdíj legkisebb összegének tízszeresét (285 500 Ft/fő).

Ebben az esetben nyílászárók cseréjére, fűtéskorszerűsítésre, használati melegvíz előállítás korszerűsítésére, illetve világításkorszerűsítésre nyerhető el a támogatás; amely a projekt összköltségének 50 százalékát, de legfeljebb egymillió forintot jelent (a szükséges saját forrás mértéke: a projekt összköltségének a fele). Határidő: 2024. október 15.

ZÖLDHOMLOKZATOK

Szintén épületekhez kapcsolódó munkálatokat érint a zöldhomlokzatok kialakítását támogató pályázat, amely magában foglalja a kertszépítési támogatást is. Ennek lényege, hogy az önkormányzat fele-fele arányban vállalja a kert megújításának, a tűzfalak zöldfallá alakításának költségeit. Ezzel a lehetőséggel olyan magánszemélyek, gazdálkodó szervezetek, társas-

házak, tulajdonosi közösségek élhetnek, akik/amelyek tulajdonosai, társtulajdonosai vagy bérlői olyan kerületi ingatlanok, amelyhez udvar, kert tartozik, vagy amelyen udvar, kert alakítható ki. A pályázaton legalább 30 ezer, legfeljebb 1,3 millió forint igényelhető. Határidő: 2024. október 15.

NYEREGBE!

A kerékpáros közlekedés támogatásához ötmillió forintos keretösszeg áll rendelkezésre, amelyre 23 évnél fiatalabb diákok pályázhatnak. A támogatás augusztus 15-ig vásárolt, új és használt biciklikhez igényelhető. Hagyományos kerékpárnál legfeljebb 100, elektromos kerékpárnál (kizárólag pedeleceknél – pedálos, elektromos rásegítésű kerékpár) maximum 200 ezer forintos támogatás nyerhető, legfeljebb a bicikli számlával igazolt árának feléig. Határidő: 2024. augusztus 30.

OKTATÁSI CÉLÚ PÁLYÁZAT

Az I. kerületben működő általános iskolák és középiskolák alapítványai részére kiírt pályázat oktató-nevelő munkát, a gyermekek ismereteinek bővítését és képességét fejlesztő támogatás 2024. szeptember 15-ig igényelhető. Célja a tárgyi feltételek javítása, iskolai programok támogatása, testvérvárosi kapcsolatok kialakítása, ápolása. Támogatás igényelhető többek között informatikai eszköz, bútor beszerzésére, sportrendezvények megrendezésére, nyári táborra, üzemlátogatásra. Iskolánként csak egy alapítvány pályázhat. A pályázatokról a képviselő-testület október 31-ig dönt.

Az igényesség nem pénzkérdés

Több városrészben is lakott már, de legjobban az I. kerületben érzi magát. Zalából költözött Budapestre, azt mondja, a budai Vár lábánál elterülő negyed számára olyan, mint egy kedves kis falu, ahol sokan ismerik és támogatják egymást. Nem csoda, ha Béres Géza úri szabó üzletével is itt, a kerületben rendezkedett be. A stílusos öltözködésről megállapítja: nem kell érteni hozzá. Tanáccsal maga is szívesen segít bárkinek az ízléses viselet összeállításában.

Béres Géza tizennégy éve került az I. kerületbe, amikor a Batthyány utca 10. szám alatti ruhajavító szalont átvette. A műhely mindössze tíz négyzetméteren működött, a varrónő a pincy helyiségben egy galérián dolgozott. Megtetszett neki a környék, ingatlant vásárolt a Szabó Ilonka utcában és a városrészbe költözött. Akkoriban kezdett egyre nagyobb igény mutatkozni a minőségi öltönyök iránt, ezért Béres Géza egy épülettel odébb költöztette vállalkozását, ahol már egy 35 négyzetméteres üzletben kínálja egyedi öltözékeit.

A vállalkozás szépen fejlődött, ezért a Dress Me & You tulajdonosa ismét költözésre szánta el magát, de hűséges maradt a kerülethez és az utcához: immár a Batthyány utca 27. szám alatti szalonban várja a férfidivat iránt érdeklődőket.

„Zalaegerszegről költöztem a fővárosba, nekem, vidékinek az I. kerület olyan, mint egy kedves kis falu, ahol a legtöbben ismerik egymást, ami ettől szép. Az üzlet elé ki szoktam helyezni egy asztalt és két széket, hogy az ügyfeleim természetes fénynél is meg tudják nézni a vásárolni kívánt terméket. Zárás után

Fotók: Tóth Tibor

kint felejtettem az egyik székem. Ötpercenként csörgött a telefonom, hívott a szemben lakó szomszéd néni, a parkolóőr, egy kutyát sétáltató úr, hogy az üzlet előtt maradt egy szék. Sok budapesti kerületben laktam már, de ez a mentalitás csak az első kerületre jellemző” – meséli Béres Géza.

Hozzáteszi: alapvető, hogy az emberek köszönnek egymásnak az utcán vagy a lépcsőházban, ahogy vidéken is, ahonnan származik. „Nem költöznék innen sehová!” – jelenti ki, hozzáfűzve, hogy igazi lokálpatriótának tartja magát. Erre bizonyág, hogy a közeli vendéglátóhelyeken reggelizik, ebédel, cserébe a kávézóból is hozzá viszik a ruhát cipzárcterére, igazításra. Szerinte ideális, ha helyben egymást segítik a kisvállalkozások. Úgy érzi, a kerületben még tapintható az egymásra való odafigyelés, a felebarát támogatása.

Ezt az összetartást a koronavírus-járvány idején is megtapasztalta. Amikor thaiföldi barátai figyelmeztették a veszélyre, céggel átállt a maszkvarrásra. Amikor betört a járvány az országba, első dolga volt, hogy a kórházaknak, idősek otthonában élőknek ajándékba vitt maszkot. Az I. kerületi nyugdíjasoknak ugyancsak gratisz biztosított védőmaszkot. Büszke arra, hogy nem kellett elküldenie egy alkalmazottját sem a járvány alatt.

Miként azt meséli, az úri szabó saját stílusa úgy alakult ki, hogy édesapjától és a nagyapjától egyaránt azt látta, adnak a külsejükre. Apja a katonazenekar karmestereként mindig úgy festett, mint akit skatulyából húztak elő, míg nagyapapája az ajkai kórház portásaként soha nem ment be a munkahelyére borotvátlanul, gyűrött vagy nem tiszta ingben – így tisztelte meg, köszöntötte az orvosokat, ápolókat, látogatókat. Azaz, fontos a példa az igényesség kialakulásában. Azt mondja, még akkor is ruhákat vásárolt magának, amikor tizenévesen utcazenélésből élt Olaszországban.

Mára olasz sztármodellek is viselik öltönyeit, vagyis van rálátása, mi a különbség az öltözködési stílusban, ízlésben az olasz és a magyar átlag férfiak között. Nehéz az összehasonlítás, vélekedik a mesterszabó, mert Itáliában a férfiak nagyon figyelnek az öltözködésükre, megvan bennük erre az igény. „Az a szomorú, hogy az igényesség korábban a magyar férfiakat is jellemezte, sok szabóság működött, az emberek inget viseltek, mára mindez nagyon átalakult” – vélekedik a szakember.

Az okot elsősorban az igény kiveszésében látja. Felvetésünkre, hogy az üzletében kapható öltönyök, ingek

nem az átlagkeresetű férfiak pénztárcájához mérhető termékek, azt feleli: a stílus, az igény, az igényesség nem pénzkérdés! „Nem resteltem elmenni egy multi üzletébe, hogy demonstráljam: aki akar, onnan is öltözködhet. Leárazáskor húsz-harmincezer forintért egy teljes szettet tudtam vásárolni, vagyis akinek nincs igénye ízlésesen öltözködni, számára lényegében mind egy, mennyibe kerül a ruha” – mondja az úri szabó.

Ha valakinek csak egy farmer van a ruhatárában, ahhoz is felvehet fehér inget, kék inget, kék cipőt, barna cipőt, a megfelelő színű övekkel, s máris jó az alapszettje. Ha erre még felölt egy kék zakót, esetleg egy díszszekendőt is, már mindenki ráfigyel. „Továbbra is konfekcióról beszélek, ami átlagkeresetű férfi számára elérhető áron megvásárolható” – magyarázza Béres Géza. Hozzáteszi azt is, hogy tapasztalatai alapján kevesen válogatják egymáshoz a színeket. Nehéz annak, aki ezt nem érzi magáénak, állapítja meg, de ezért működnek a stílustanácsadó oldalak, ahonnan bárki könnyen inspirálódhat.

Nyaranta gyakran ül le a belvárosban egy padon, hogy figyelje az utca emberének öltözködési stílusát. Nem egyszer tapasztalja, hogy egy előkelő étterembe igyekvő pár hölgytagja ízlésesen öltözködik, míg a férfi kinyúlt pólóban, viseltes edzőcipőben kíséri. „A cipőt ki lehet tisztítani, ami megint csak igény kérdése” – szögezi le.

Hová veszett a magyar férfiak igényessége? Nehéz kérdés, vélekedik Béres Géza, aki szerint ennek oka lehet a mamahotel intézménye is, illetve, hogy sok férfi egyszülős családban, az édesanyjával nő fel, aki a férfiszerepetet gyakran a fiából meríti. „Ezekből a fiúkból nem férfiak lesznek, hanem pasik, mert ki vannak szolgálva, talán még a ruhájukat is kiteszi az édesanyjuk. Ruhát nem mostak vagy tisztítottak, nem hajtogattak össze soha. Ez a pasi a saját gyermekét is így nevei majd” – mutat rá a szabó.

Kifejti: akinek a munkája nem követeli meg, hogy öltönyben járjon dolgozni, jó esetben egy ballagási, később egy esküvői öltönnel rendelkezik. Míg előbbi a gyermek növése miatt érdemes a konfekcióban beszerezni, addig az esküvői öltözetet úgy kell megválasztani, hogy felölthessük üzleti találkozóra ugyanúgy, mint egyedi alkalomra. „Sok ügyfelem az esküvőjén érzi meg először, hogy mindenki rá figyel, akkor érti meg, hogy érdemes szépen öltözködni. Nálam közvetlen a hangulat, kávéval, proseccóval várom a vendégeket, az ügyfeleim fesztelenül tudják elém tárni igényeiket, esetleges aggodalmaikat. Igyekszem segíteni nekik tanácsokkal, színek, mintázatok, anyagok, kiegészítők ajánlásával, vagy akár egész szettek összeállításával. Örülök, ha valakiben sikerül felkeltenem az igényt a stílusos öltözködés iránt” – összegzett Béres Géza.

Császár Tamás

Izzasztó társasházi vitákat is okozhat a légkondi

A berendezést nem kell engedélyeztetni, de szükséges a szomszédok beleegyezése

Már nem engedélyköteles a fix klímaberendezések telepítése, de figyelembe kell venni a hatósági előírásokat és a társasház által megszabott feltételeket – nyilatkozta a Várnegyednek Weisz Gábor Miklós, a Magyar Közös Képviselők Egyesületének szakmai igazgatója. Az illegális légkondi miatt birtokvédelmi eljárás és polgári per is indítható.

A légkondicionáló külső egységének a kiépítése nem engedélyköteles, vagyis nem kell hozzá építési engedély. A társasház viszont szabályozhatja, mit enged építeni a házon belüli közös területeken – például a falakra felszerelni. Erről a lakógyűlés dönthet, a ház szervezeti és működési szabályzatában határozhatja meg a feltételeket, amelyeket indokolnia sem kell – mondta a Várnegyednek Weisz Gábor Miklós.

A Magyar Közös Képviselők Egyesületének szakmai igazgatója kitért rá: a fix klímaberendezések telepítésére mindazonáltal vonatkoznak hatósági megkötések, főleg a műemléknek vagy védettnek minősülő épületeknél, valamint a védett utcakép megőrzése miatt, ami különösen jellemző az I. kerület világörökségnek minősülő részeinél. Ilyen esetekben tilos bármilyen módosítást végezni az utcáról látható homlokzaton,

vagyis oda nem szerelhető a klíma külső egysége. (Korábban sok önkormányzat akkor engedélyezte a felszerelést, ha a szerkezet nem emelkedett ki a homlokzat síkjából.)

LICHTHOFBA TILOS ELHELYEZNI

A légkondicionáló berendezés telepítésénél a tűzvédelmi előírásokra is tekintettel kell lenni. A külső egység így nem helyezhető el éghető környezetben – például a tetőn belül – vagy a légudvarban (lichthof), mert ott zavarja a szellőzést.

LE IS SZERELTETHETIK, HA ROSSZ HELYEN VAN

Ha tiltott helyre vagy engedély nélkül szerelik fel a klímaberendezést, birtokvédelmi vagy polgári peres eljárás indítható a zavarás megakadályozására, illetve az eredeti állapot visszaállítására.

Fotók: Kocsis Attila

sa érdekében. Az egyik társasházban például előfordult, hogy az egyik tulajdonos U alakú beugróba telepítette a klímát, amely éppen a másik szomszéd konyhaablaka felé fújta be a távozó, meleg levegőt. Az érintett lakó emiatt bejelentést tett a kerületi önkormányzatnál, amely kiment a helyszínre és leszereltette a berendezést, arra hivatkozva, hogy engedély nélkül szerelték fel a homlokzatra.

AZ ERKÉLYRE KITEHETŐ, DE A TÁRSASHÁZ KÖZBESZÓLHAT

Gyakori, hogy a tulajdonos a külső egységet az erkélyen helyezi el. Ehhez elvileg semmilyen engedély nem szükséges, de a társasháznak ez esetben is lehet beleszólása, hiszen a csövek miatt át kell fúrni a közös tulajdonnak minősülő falat. Fontos kiemelni, ha a társasház engedélye nélkül telepítenek így egy

klímaberendezést, azt maga a lakóközösség nem bontathatja el, hanem bírósághoz kell fordulnia az eredeti állapot visszaállítása érdekében.

A ZÖRGÉS ÉS A ZAJ MIATT JOGOS LEHET A PANASZ

Ha a klíma szabályosan épült, akkor is előfordulhat, hogy zavarja a lakók nyugodt pihenését, mert zavaró az alaphangja, mert például régi és csapágyas a szerkezet. Ilyenkor a jegyzőnél birtokvédelmi eljárást indíthat a panaszos, de fontos tudni, hogy csak akkor, ha a jogsértés egy éven belül történt. Ha tehát például már három éve zavarja a szomszédot a zörgő, hangos klíma, akkor hiába indít birtokvédelmi eljárást, a jegyző csak széttárja a karját, ezért ilyenkor is már csak a bírósághoz lehet fordulni. – Ez jellemzően ritka, ilyenkor inkább megy a „háromszögelés” a közös képviselő, a klímatulajdonos és a panaszos lakó között – jegyezte meg a szakmai igazgató.

Ha a fix klíma elhelyezésére az előbbieket miatt nincs szabályos mód, akkor a mobil légkondicionáló jöhet szóba, vagy olyan, újabb berendezések, ahol a kültéri és a beltéri egység már egy szerkezetben van, a lakáson belül lehet elhelyezni, és csak a szellőzőcsövet kell kihelyezni és ennek érdekében az ablakot átalakítani.

A MOBIL KLÍMA IS KIHÍVÁS LEHET

Vannak olyan szomszédok is, akiket a mobil klíma is zavarhat. Korábban létezett általános csendrendelet, amely decibelre és órákra vonatkozóan írt elő tilalmakat, ma már viszont csak kerületi szabályok vannak, a zavaró hatást pedig az adott körülmények között kell vizsgálni. – Ha a mobil klíma csak egy lakó szerint hangos, a többieket nem zavarja, az egyéni szociális problémának minősíthető. Fontos tudni, hogy ilyenkor annak kell bizonyítania a szabályszegést, aki a zavaró hatást reklamálja.

ÍROTT ÉS ÍRATLAN SZABÁLYOK

A későbbi félreértések elkerülése érdekében a klímaépítésről annak megkezdése előtt érdemes tájékoztatnunk a szomszédainkat. A klímatelepítési szabályozás utcánként és épületegyüttesenként is változhat. Speciális előírások vonatkozhatnak a homlokzaton elhelyezhető kültéri egységekre, ha ezek engedélykötelesek is, az néhány tízezer forintba kerül.

A társasházaknál, ahol közös homlokzat van, kétharmados beleegyezés szükséges a tulajdonosoktól a klíma felszerelésére, ilyen esetben elsőként a közös képviselővel érdemes beszélni. Saját teraszon ugyanakkor bárki szabadon helyezhet fel ilyen eszközt. Annak érdekében pedig, hogy a rezonancia se jelentsen problémát, a műszaki szakértők szerint ahol lehet, ajánlott a földre történő telepítés gumicsillapítással.

A légkondicionálók alapvető tulajdonsága, hogy a kültéri egység kompresszorának is hangja van, valamint a ventilátor működése légáramlással jár, ami szintén zajhatást kelt. Egy átlagos beltéri egység a leghalkabb üzemmódban kb. 25-30 decibel közötti zajszinten üzemel (Összehasonlításként: az emberi lélegzetvétel 10, a falevélhullás 20, a szuttogás 30, a hűtőszekrény 40, a mérsékelt eső 50, az emberi beszélgetés pedig 60 decibel zajszint környékére tehető.) Viszont vannak már olyan berendezések is a piacon, melyeknek a hanghatásait a lehető legalacsonyabbra csökkentették, és nem hangosabbak, mint egy átlagos hűtőszekrény.

Schmidt

Eltűntek a férfiak, hiányoznak a munkás kezek

A máltaiak folyamatosan viszik az adományokat Kárpátaljára, de a fronthoz is

Folyamatosan segíti az Ukrajnában élő magyarokat a máltai szeretetszolgálat. A beregszászi szervezet alapítója, Schumiczky András a Várnegyednek arról számolt be: a háború sújtotta országban gyakorlatilag eltűntek a hadra és munkára fogható férfiak, ezért nemcsak segélycsomagokat osztanak, hanem ha kell, fűvet kaszálnak vagy aggregátort szerelnek. A gyerekeknek játszóbuszok segítenek enyhíteni a háború okozta szenvedést.

Nemrégiben tért vissza Ukrajnából egy zaporizzsjai segélyakcióból, ami Beregszászról indult, és már indul is vissza segíteni Schumicky András (lenti képünkön), a máltai lovagrend tagja, a beregszászi máltai szeretetszolgálat egyik alapítója. – Harminc éve járok segélyszállítmányokkal Beregszászba, amióta kitört a háború, különösen fontos lett a kárpátaljai magyarok segítése. Az elmúlt két évben 1700–1700 tonna segély érkezett a Beregszászi Járás Máltai Szeretetszolgálat raktárába, amit ki is osztottak. Sajnos már egyre kevesebbet kapunk, az adományozók ugyanis már nem olyan lelkesek, mint kezdetben – mondta a Várnegyednek Schumicky András.

A FRONTHOZ KÖZELI TELEPÜLÉSEKET IS MEGLÁTOGATJÁK

Már fiatalként Kozma Imre atya mellett a keletnémet menekültek zugligeti elhelyezésének, továbbutaztatásának kulcsfigurája volt. Az ukrajnai háború kitörésekor pedig azonnal „szolgálatba helyezte magát” és a régi lelkesedéssel segíti az ukrajnai rászorulókat, szervezi – elsősorban Németországból – a segélyszállítmányokat a Beregszászi Járás Máltai Szeretetszolgálat önkénteseiként.

Rendszeresen visz segítséget Ukrajna Kárpátokon túli, a fronthoz közeli településeire is. Ebben segít neki lánya, Schumicky Mária és bátyja, Schumicky György is.

VAN, HOGY FÜVET KELL KASZÁLNIUK

Mostanában sok olyan munkát kell elvégezni Beregszászban, amely a hétköznapi életben nem a segélyszállítók feladata volna: legutóbb például egyméteres fűvet ka-

Tartós élelmiszerekből álló csomagokat osztottak Zaporizzsájában Fotók: Schumiczky András

száltak, mert nincs rá munkáskéz. Volt, hogy az aggregátort kellett beüzemelni, hogy az áramszünetek idején is tudják működtetni az elektromos targoncát, legyen világítás és működjön minden, amihez áram kell.

– A segítők között szerencsére volt egy olyan fiatalember, aki egyébként biztonsági kamerák szerelésével foglalkozik, és meg tudta ezt oldani – jegyezte meg.

UTCAI RAZZIÁK

Ukrajnában július 16-ig kell regisztrálniuk magukat egy elektronikus adatbázisban a 18 és 60 közötti férfiaknak, hogy szükség esetén behívhassák őket, ezért a maradék katonaképes és munkára fogható férfi is eltűnt. Az utcán fogdossák össze az embereket, előfordult, hogy egy apuka az óvodai ballagásra kísérte a kislányát, amikor megjelentek a katonák, közrefogták az embereket és összesen hetven férfit vittek el. – Az a papír, ami tegnap még védeltséget jelentett, lehet, hogy ma már semmit sem ér – mutatott rá Schumicky András.

KAMIONNAL HETEKIG TARTHAT VISSZAJUTNI A HATÁRON

Beszámolt arról is, hogy Ukrajnába nem szívesen mennek az európai speditorők, mert kamionnal bejutni 2-3 nap, visszafelé pedig akár 10-15 napot is kell várakozni a határon, ezt pedig senki nem tudja megfizetni. A szatmárnémeti máltaiakkal ezért van egy megállapodásuk, az ottani telephelyen 10 kamionnyi árut tudnak tárolni, amelyet aztán kisteherautókkal, apránként juttatnak el Ukrajnába.

ÉLELMISZERCSOMAGOKAT IS VISZNEK NAGY MENNYISÉGBEN

Júliusban élelmiszer-egységcsomagokat visznek a magyaroknak Lembergbe (Lvivbe), Ternopilbe, Hmelnickijbe és Kijevbe. Minden város magyar kisebbségének képviselője jelezte, mire van igényük – ez főként tartós élelmiszert valamint higiéniai eszközöket jelent –, az utat és a segélyszállítmány összetételét pedig a magyar kormány és a Bethlen Gábor Alap finanszírozza.

TARGONCAVEZETŐKET IS VÁRUNK

Mindenki önként, ingyen jön segíteni, az elmúlt két évben legalább nyolcszáz ember szolgált velünk legalább egy hetet. A világ minden részéből érkeznek az önkéntesek és az adományok: Észak-Amerikától Ausztráliáig. Ezeknek köszönhetően tudjuk fenntartani a beregszászi szervezetet, legnagyobb támogatóink a Csilla von Boeselager asszony, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat társalapítójának, örökös tiszteletbeli elnökének nevét viselő alapítvány, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat – emelte ki.

– Nemcsak adományokat várunk, bárki jöhet segíteni, egyebek között sofőrködni, targoncát vezetni, vagy a kerekesszékek és más gyógyászati segédeszközök előkészítésében, illetve szétosztásában segíteni – mondta.

JÁTSZÓBUSZOK INDULNAK A GYEREKEKHEZ

A máltaiak összefogásának köszönhetően hetente két-három nap adományokból származó játékokkal megtöltött úgynevezett játszóbusz is működik Beregszászban, Lembergben és Ivano-Frankivszkban. Ezzel is próbálnak segítséget nyújtani a menekült vagy a háború borzalmi miatt nehéz helyzetbe került gyerekeknek.

Schmidt Gábor

I. NYÁRI KÉZILABDA ÉS SPORTTÁBOR

Budapest a Vízivárosban

6-14 ÉVES KORÚ
 ÁLTALÁNOS ISKOLÁS GYEREKEK RÉSZÉRE

PROGRAMOK

- Ismerkedés a kézilabda játékkal alap ismeretek, játékos feladatok.
- A csapatjáték alapjai, közösségépítő játékokkal.
- Labdavezetés, támadás, védekezés könnyű gyakorlatokkal.
- Játékos csapatmunka és könnyű sport gyakorlatok.
- Két kapura játék könnyedén viccesen.

Jó idő esetén szabadtéri játékok és könnyű séták.

50% KEDVEZMÉNY
 I. KERÜLETI LAKOSOKNAK

A tábor díja: 39.900 Ft / hét
 - 08:00 - 16:00 óra között
 - Teljes 3x-i étkezés (tízórai, meleg ebéd, uzsonna)
 Minden gyermek kap gyümölcsöt, ásványvizet és pólót.

1. Hétfő: 2024. július 22-26 2. Hétfő: 2024. július 29 - augusztus 2

Jelentkezés:
 E-mail: info@redvelvet.hu
 Tel.: 06 20 466 3333
 Helyszín:
 II. kerület, Csik Ferenc Iskola - Medve utca 5-7

ERDŐJÁRÓ NAPKÖZIS TÁBOROK EGÉSZ NYÁRON

NORMAFA/ZUGLIETI TÁBOR

Bázis: ZUGLIETI ÁLTALÁNOS ISKOLA ALSÓS ÉPÜLETE

Nyári napközis táborunkba a 6-12 éves gyerekeket várunk szeretettel, akik szeretik a természetet!
Hétfőtől péntekig 8-16 között izgalmas programok várnak a gyerekekre:

- 🌿 **Kirándulások az erdőben:** Fedezzék fel a természet szépségét és élővilágát
- 🏰 **Kincskeresés:** Keresgéljenek rejtett kincsek után az erdő mélyén.
- 👩 **Kunyhóépítés:** Építsenek kunyhót az erdőben.
- 🔥 **Tűzgyújtás:** Tanulják meg, hogyan gyújtsanak tüzet biztonságosan.
- 🌿 **Ismerkedés házi és vadon élő állatokkal:** Találkozzanak az erdő lakóival.
- 🎨 **Kézműveskedés és erdei ügyességi játékok:** Fejlessék kreativitásukat.
- 🌳 **Mozgás a szabad levegőn:** Friss levegőn játszanak és tanulnak.
- 🐾 **Élőállatos bemutatók:** Szimpa, az okos border collie, és a hüllők bemutatója
- 😊 **Mesék és közös ebéd:** Élményekkel teli napok.

Táborok időpontjai: június 24- augusztus 12.

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT TÁMOGATÁSÁVAL,
A SZÜLŐI DÍJ: 25.000 Ft/fő/hét
 I. kerületi 6-12 éves gyermekeknek

JELENTKEZÉS ONLINE
<https://erdoajandeka.hu/>

info@erdoajandeka.hu
 06 70 416 4554
 06 20 954 22 52

**az erdő
ajándéka**

A tűzszerészt nem lehet siettetni

Fazekas Judit kapta idén a budavári Szent Borbála-díjat

Fazekas Judit tűzszerész járőrparancsnok kapta idén az I. kerületi Szent Borbála-díjat. Az elismerést negyedik alkalommal ítélték oda. A díjjal Budavár a Magyar Honvédség 1. Tűzszerész és Folyamőr Ezred kötelékébe tartozó vagy ott korábban szolgálatot teljesítő katonáknak szeretné meghálálni a munkáját. Azokét, akik tűzszerész készenléti szolgálatban, lőszeres és robbanószeres felkutatásában, hatástalanításában és megsemmisítésében vagy vízi aknamentesítésben vettek részt, hozzájárulva a kerület és lakóinak a biztonságához. Az elismerést a tűzszerészek napján, szeptemberben 28-án adják át.

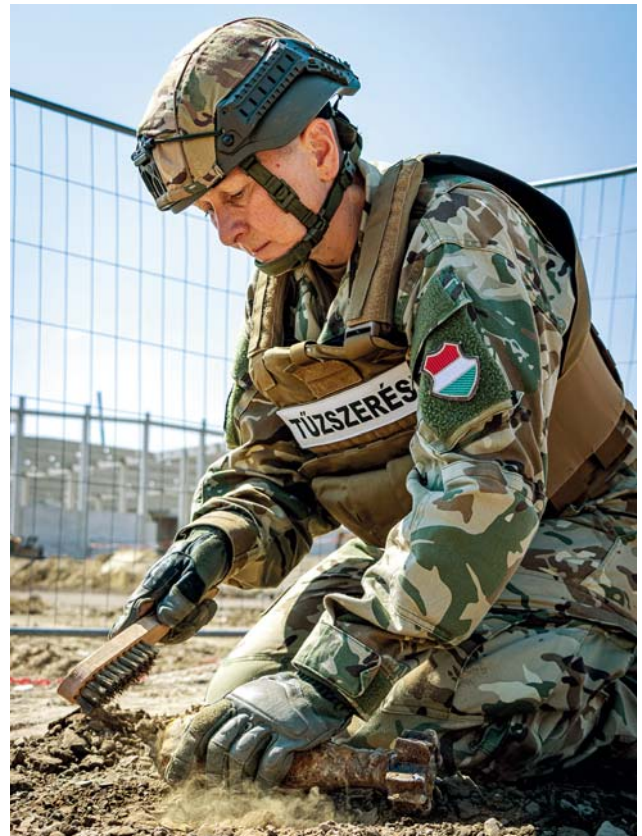
„Kisgyerekként még nem álmodoztam arról, hogy egyszer tűzszerész leszek. Fiatal felnőttként műszaki tiszthelyettesi iskolát végeztem, ott került a látókörömbe az alakulatom, és akkor nagyon megtetszett ez a hivatás” – jelentette ki a Várnegyednek Fazekas Judit. Elmondta, hogy kiváló eredménnyel végezte el a tiszthelyettesi iskolát, első körben neki ajánlották fel a tűzszerész kiképző beosztást. – Kétezerben kerültem az ezredhez, hosszú ideje kiképző beosztásban tevékenykedem, a tűzszerész járőrparancsnoki szintet 2009-ben értem el – tette hozzá. Kérdésünkre, mi vonzotta ehhez a hivatáshoz, azt felelte: ez megfoghatatlan, nincs egyetlen olyan pillanat vagy helyzet, amelyhez köthetné. „Sosem szerettem volna irodai munkát végezni, valami izgalmas, változatos, kihívásokkal teli szakmára vágytam” – jegyezte meg.

Mivel a tűzszerész hivatás kiemelten veszélyes, felmerül a kérdés, hogyan tudja elviselni a munkájával járó stresszt. „A családom, a barátok és a kollégák támogatása nagyon sokat jelent nekem. Próbálok nem túlbonyolítani a helyzeteket. Ez valóban veszélyes hivatás, de azért nem úgy kell elképzelni, mint ahogyan az a filmekben látható” – tette hozzá. Fontos szempont a maximális odafigyelés és koncentráció, nem szabad megengedni, hogy rutinszerűvé váljon a végrehajtás. „Kellő alázattal és körültekintéssel kell hozzáállni a robbanótestekhez. Nem tesszük ki azokat felesleges fizikai ráhatásoknak. Még ha ezredszer is találkozunk ugyanazzal az eszközzel, nem szabad elfelejteni, hogy a második világháborús eredetű robbanótestek nagyon veszélyesek lehetnek.”

Jól emlékszik ma is az első tűzszerész járőri feladatára. „Egy Pördefölde nevű településre riasztottak bennünket, nem messze a horvát határtól. Nemcsak gránátokat találtunk, hanem azok mellett elásott útleveleket, videókazettákat, és sok más egyebet, ami feltehetően a délszláv háborúból maradt vissza. Maga az előkerült lőszerfajta is különleges volt: német légvédelmi repeszgránátokat kellett ott kezelniük. Ezek nem mindennapi típusok, ritkaságukat tekintve egy rögtönzött tízes skálán nálam kilencesnek számítának.”

A tűzszerészeknek megfelelő diplomáciai érzékkel is kell rendelkezniük. „Nemcsak az a fontos, hogyan bánunk a robbanótesttel, ugyanilyen fontos, hogyan lépünk kapcsolatba az állampolgárokkal, ehhez kommunikációs felkészítést is kapunk”.

„Kisgyerekként még nem álmodoztam arról, hogy egyszer tűzszerezés leszek” Fotók: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

Ha szükség van egy adott terület kiürítésére a robbanóeszközök biztonságos hatástalanítása miatt, azt nem a katonák, hanem a rendőrség végzi. „Az érintettek zömében értik, hogy a saját testi épségük érdekében szükséges kiüríteni ideiglenesen az adott biztonsági zónát. Nagyobb mértékű területlezárás esetében azért előfordulhat, hogy valaki nem szeretné elhagyni a lakását. Ilyenkor mi, tűzszerezés is besegítünk a rendőröknek, és közösen mindig meg tudjuk győzni a kételkedőket arról, hogy ez a saját elemi érdeke.”

Fazekas Judit ugyanakkor hangsúlyozta: hatástalanításkor az adott feladat zökkenőmentes végrehajtása a legfontosabb szempont, nem az időfaktor. A tűzszerezés munkáját nem lehet siettetni – jelentette ki. „Természetesen érthető, hogy az érintettek szeretnék mihamarabb visszatérni az otthonaikba, a munkahelyeikre. Az is elfogadható, hogy nem tartható fel a légiforgalmi zárás a végtelenségig, ha például egy reptér közelében történik hatástalanítás. Elsődleges célunk viszont a biztonságos feladatvégrehajtás, hogy mindenki épségben térjen haza a családjához – a tűzszerezészet is beleértve.”

Az MH 1. Tűzszerezés és Folyamőr Ezredet évente mintegy kétszer esetben riasztják, jellemzően a második világháborúból visszamaradt, katonai eredetű robbanóeszközökhöz. A világégés lezárása óta eltelt közel nyolcvan év alatt valamelyest csökkent a bejelentések száma, de így is még több évtizedig várható, hogy nagy mennyiségben kerülnek majd elő ilyen robbanótestek a földből, illetve élővizeinkből. A második világháborúban ugyanis hat hónapig volt műveleti terület Magyarország teljes területe, a harcoló felek ezalatt tízmillió nagyságrendben vethettek be különböző robbanóeszközöket és lőszerket egymás ellen.

A Duna medrében is gyakran találnak robbanótesteket kotróhajókkal vagy az ipari bűvárok tevékenysége nyomán, de alacsony vízállásnál is előkerülhetnek pusztító eszközök a folyóból. A Lánchíd felújításának előkészítése során például két esetben is kellett állampolgári korlátozásokat bevezetni szovjet légi bombák hatástalanítása miatt. A hidakra annak idején nagyobb űrméretű bombákat vetettek, így nem ritka az sem, hogy akár fél- vagy egy tonnás, szunnyadó robbanótesteket találnak ezek közelében a tűzszerezészet.

Schmidt Gábor

Emlékek, mesék, fantázia

Száraz Miklós György a múlttal való szembenézésről, a virtuális közösségekből való kimaradásról, vízivárosi gyerekkorról

A gyerekkor emlékei igazi kincsesbánya Száraz Miklós György József Attila-díjas, Babérkoszorú- és Prima díjas író számára, és műveiben egyre keresi, elemzi, értelmezi felmenőinek életútját, választásait, a történelem fordulópontjait. Sosem a „mi lett volna, ha”, hanem az emberközeli, emberről szóló mindennapiság érdekli. Az Ezüst Macska, a Lovak a ködben, a Bitang nyarak szerzője legújabban izgalmas, szubjektív merengésekkel teli történelmi esszéekkel állt a közönség elé Gulliver zsebórája és Havel iránytűje című kötetével.

– Gyors látogatáson volt Kolozsváron az Ünnepi Könyvhéten. Milyen élményekkel tért haza?

– Mindig ugyanaz. Öröm, rácsodálkozás arra a sűrűbb, emberibb létezésre, ami az erdélyi magyar világnak még mindig jellemzője. És egy ilyen erdélyi, szilágysági és kolozsvári út mindig öröm és szomorúság egyszerre. Gondolom, nem is kell részleteznem.

– Helyezzük el röviden Száraz Miklós Györgyöt a Kárpát-medencében: édesapja bár Pesten született, de a családot Csehszlovákiából telepítették ki. Említést tett egy erdélyi nagynénjéről is. Mit kell tudnunk a családról?

– Apám nem pesti volt, hanem budai. Élete végéig a Vízivárosban érezte magát a legjobban. Az volt neki, ahogy nekem is az lett, a legszűkebb pátria. Ami igazán otthonos. De a Száraz-család „fészke” Rozsnyó és környéke, Karasznahorka, Betlér, kicsit távolabban Kassa. Apai nagyanyám pedig dunavecsei, magát büszkén kunnak, kun-magyaroknak valló parasztlány volt. Anyám Mezőberényben született, a 11 évvel idősebb nővére pedig huszonegykét évesen, a friss szerelem és házasság bódulatában, a sebesüléséből éppen csak felépült katona férjével, 1945 karácsonyán hazaszekereztek Hadadba. Így lett nekem, anyám nővéreinek köszönhetően erdélyi, pontosabban partiumi rokonságom.

„Az öreg kastélyra emlékeztető kerteszház üvegtetejének vas sínein mászkáltunk.”

Fotók: Kocsis Attila

– **Első regényéről, Az Ezüst Macskáról Juhász Ferenc költő azt írta: „szokatlan, tobzódó, torlódó bolond szép embersorsmese”, „mese-gomolygás”. Ez a gomolygás mára egyre inkább életmű méretű, mert az eddigi regényekben minden benne gomolyog, ami XX. század, Trianon, világháború, kommunista rezsim, feljelentések, 1956, meghurcoltatás. Akkor tehát emlékekből épül az életmű?**

– Mi másból? Emlékekből, amik tények, mesék, tévedések, hamisítások. Meg fantázia. A nézőpontok különbözősége már eleve változatokat hoz létre. Bármennyire szeretjük vagy szerettük is a szüleinket, nagyszüleinket, bármilyen jól ismerjük az életüket, hisszük azt, hogy ismerjük, ők akkor is mindent másképpen mesélnének el. Más szavakkal, más hangsúlyokkal. Csak közelíteni próbálhatunk. De jól van ez így. Különbségek, amik nem is akkora különbségek, és azonosságok, amik csak látszólag azok.

– **Kitüntetett helyet foglal el írói világában a gyerekkor. Mit jelent Száraz Miklós György mint személy és mint író számára a gyerekkor?**

– Amit a legtöbb írónak és poétának: kimeríthetetlen nyersanyagforrást. Bányát, amibe jó aláereszkedni, és ami sosem merül ki. Különben meg nem is mindig jó aláereszkedni, de lehet, hogy éppen akkor hozzuk fel, leljük meg a legértékesebb – minek is mondjam? – leleteket, nyersanyagokat, amikor nem jó lemenni. Amikor küzdelmes, keserves, fájdalmas.

– **A Vízivárosról milyen gyerekkori emlékei vannak?**

– Én csak tizenhét éves koromtól vagyok vízivárosi. A gyerekkorom egy Buda környéki faluhoz köt, a törökbálinti kórház orvosa volt anyám. A Vízivárost tulajdonképpen megörököltem apámtól. Én kölyökkoromban erdőkben, homokbányákban, a kórház pincelabirintusaiban tekeregtem, belopóztunk a kazán-

házba, a hullaházba, az öreg kastélyra emlékeztető kertészház üvegtetejének vas sínein mászkáltunk. Apám és a kölyökcimborái a Vízivárost lakták be. Egy gyerek egészen másként éli meg, veszi birtokba a környezetét. Sokkal intenzívebben, mint általában a felnőttek. Apámék például a Clark Ádám tér egyik házából indulva egészen a Pálffy térig, a mai Nagy Imre térig tudtak eljutni pincéken, padlástereken, kéményseprő gyilokjárókon át úgy, hogy a felszín, a járószintet nem használták. Én meg tizenhét-tizennyolc éves korom körül a Budavári Palotától a Bécsi kapu térig ismertem a várbeli pince- és kazamatajárókat. Akkor még nem voltak lehegesztve a vári házak légópincéinek vasajtajai.

– **Apám darabokban című regényében arra tesz kísérletet, hogy a lehető legtöbbet megtudjon a szüleiéről. Miért fontos személyes múltunk, gyökereink megismerése, illetve fontos-e, hogy tanuljunk eleink tetteiből, választásai-ból? Vagy nincs hatásuk a jelenre, ránk?**

– Hogyne lenne hatásuk. Annyira, hogy ezek a hatások az életünk. A saját és a családunk meg a népünk múltja, ezek határoznak meg minket is. Mondhatom történelemnek is, család-történetnek is. Egy-egy szűkebb hely hite, szokásai, átörökített műveltsége. Van, aki tudja ezt, és olyan is van, aki nem tud róla, esetleg elcsodálkozna, ha ráébresztenék, bebizonyítanák neki. Szerintem majdnem mindig jobb tudni, mint nem tudni. Különböző közösségekbe vagyunk ágyazva, a szűkebb vagy tágabb közösségünk története a táptalajunk. Szerintem tudni, ismereni kell őket. Általuk vagy éppen ellenükben határozzuk meg magunkat. De nélkülük, az ismeretük nélkül kiszolgáltatottak vagyunk, és könnyebben manipulálhatóak vagyunk. Például ezért is veszélyes a „közösségi” média. Különben az ellenállás, a szembefordulás is tudás, de az is csak akkor megy, ha tud-

juk, minek ellenében határozzuk meg, építjük fel önmagunkat. A politika is állandóan emlékezik, folyamatosan merít a múltból. Ha nem teszi, sérülékenyebb. Mosolygok, amikor politikusok hevesen bizonygatják, teszem azt a megoldatlan ügynök-kérdések kapcsán, hogy minek ezt bolygatni, elmúlt, hol van az már, mi értelme feszegetni. Ha nem érdekes, nem veszélyes, nem tanulságos, akkor minek is dugdossák? Ráadásul nagyon is használja a politika és a politikus azt a sok-sok módszert, eszközt, kipróbált fogást, amit az elmúlt korok politikusai, népvézerei, vezetői kipróbáltak, bejárattak.

– Miért választja az emberek egy része, hogy jobb nem tudni a múltról?

– Sok oka lehet. Félelem vagy védekezés. Számítás. Szemérem. A történelmi tapasztalatok miatt sokszor és sokan gondolhatták, hogy a következő generáció, ha nem tud valamiről, talán megsúzhat fájdalmakat. Székely, sváb, zsidó fájdalmakat. Meg magyarokat. Gondoljunk csak a sokféleképpen kozmetikázott önéletrajzokra. Az elhallgatott zsidóságra. A Don jeges poklából hazatért, némaságra kárhozott katonákra. A börtönből szabadultak szótlanságára. Én azt hiszem, hogy ritka, nagyon ritka kivétellektől eltekintve jobb nem titkolózni. Az az egészséges, ha nem kell hazudni vagy elhallgatni.

– Esszéi között sok a történelmi tárgyú. Néhány hete jelent meg a Gulliver zsebórája és Havel iránytűje című kötete, amelybe ezek közül válogatott. Létezik sajátos írói, művészi módszere a múlt feltárásának, megismerésének? Fel tudja ez venni a versenyt a száraz történettudományi módszerekkel?

– Ilyen verseny, azt hiszem, nem létezik. Romsics Ignác vagy Ormos Mária kutatásai és remek szakkönyvei mást céloznak, mint mondjuk Gion Nándor vagy Krúdy Gyula regényei. Holott esetleg utóbbiak tárgya is a történelem. Szerintem különben jó az, ha a szaktörténésznek is van fantáziája, beleérző képessége. A száraz történettudomány engem kicsit megriaszt. Szerintem száraz matematika vagy fizika sincs. Az is csupa rejtelem, izgalom, ellentmondás. A történelem pedig, abban a pillanatban, amikor nem az emberit vizsgálja, hanem rideg folyamatokat, amikor hús-vér emberek helyett kizsákmányolt és kizsákmányoló osztályról beszél, akkor eltávolodik a lényegtől, és onnan kezdve engem kevésbé vagy egyáltalán nem érdekel. A fogalmakkal operáló, embertelen, úgy értem, ember nélküli történelem előbb-utóbb valami csodás és igazságos jövő reményében elkéri ma a lovadat, házadat, gyáradat, rosszabb esetben a gyerekedet meg az életedet is.

– Mennyire használja közlésre és mások életének megismerésére a virtuális közösségi tereket?

– Annyira használom, amennyire kikerülhetetlen. Nem élek benne, és csak annyira élek vele meg általa, amennyire kell. Sokan hívják fel a figyelmemet arra, hogy sokkal többet kellene. De nem érdekel.

– Állandó jelenlét a mások életében, állandó jelenlét mindenhol – erről szólnak a virtuális közösségi terek. Hol kell valóban jelen lennünk, mikor vagyunk teljesen önmagunk?

– Patakparton. Erdőben, mezőn, folyóban, tavakban, tengerben. Fent a magas hegyekben. Nem a Himalájában, mert ott tömeg van, sorban állás. De talán még vannak nyugodt, csendes helyek, ahol lehetünk kicsit magányosak. A Hortobágyot nem mondom ebben a tikkasztó hőségben. Különben meg félek, sajnos már nem a jövőtől. Félek a jelentől. A negyven-ötven fokoktól. És nem a Szahara terjeszkedésétől. Már nem a Magrebet félttem, az Alföld elsivatagosodásától félek. És nem látom a grandiózus, okos, előrelátó, nemzet- és hazamentő tervek megvalósulásának jeleit sem. De hogy ne csak a mindent felperzselő, gyilkos nap borús képét idézzem meg, azt mondom, hogy a könyvtárakban is nagyon jó. Egy csendes, hűvös könyvtárban.

Kuthi Áron

Az I. kerületben található játszótérek

Csalogány utcai játszótér
A Csalogány utca, Hattyú utca találkozásánál

Rumini játszótér
Mária tér 6.

Franklin utcai játszótér
Franklin utca 1.

Donáti-Toldy utcai játszótér
Donáti utca 12

Budavári Mátyás király Játszópark
Hunyadi János út 24.

Szaffi játszótér
Csónak utca 3.

Szitakötő játszótér
Attila út

Horváth-kerti játszótér
Attila út 43.

Fatornyos játszótér
A Bizogánytorony alatt

Pom Pom játszótér
Napegytér

Tabán játszótér
Napegy utca 67.

Zsolt utcai játszótér
Zsolt utca 2

Vuk játszótér
Bérc utca 31.

Tudjuk, mekkora feladat járul a nagyszülőkre a nyári vakáció idején. Az iskolai tanév, az óvodai zárás után sok unoka tölti idejét a nagyszüleinél. Az itt látható térképpel nekik szeretnénk segíteni abban, hogy a gyerekekkel együtt útra kelve felfedezhessék a kerületi játszótérekét.

A legújabb kerületi játszótér a Budavári Palota déli végénél, a Buzogánytorony alatt található, üzemeltetője a Várkapitányság.

Gerevich Aladár és a többiek

Két hét múlva kezdődik a XXXIII. nyári olimpia · Hány érmet várhatunk 2024-ben Párizsban?

Az I. kerülethez kötődő olimpiai bajnokok emléktáblája a Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpontban

Fotó: Kocsis Attila

Nem sokkal Budapest ostromát követően Bay Béla, a vívók szövetségi kapitánya egyik nap átkukucskált a vele átellenben lakó Gerevich Aladárhoz. Könnyen megtehetette, a szétlőtt házak többségének a Vár aljában, az Attila úton se igen voltak ablakai. A mesteredző, aki még sportolóként vett részt a második világháború utáni első, 1948-as londoni olimpián, azt látta, hogy Los Angeles és Berlin bajnoka a szoba közepén egy épen maradt tükördarab előtt már a vívóállásokat gyakorolta kezében karddal. A fáma szerint Bay hite ekkor erősödött meg, hogy a sportág, amelynek ilyen képviselője van, örökké élni fog.

Gerevich már ötven is elmúlt, amikor 1960-ban Rómában a kardcsapat tagjaként hatodik alkalommal is a dobogó legmagasabb fokára felállhatott. 1956 a sporton is komoly sebeket ejtett, a hat fős férfi kardcsapat három rangidős tagjának átlagéletkora meghaladta 46 évet – Kovács Pál 48, míg Kárpáti Rudolf 40 is elmúlt a római döntőkor. Minden idők legeredményesebb olimpiaközpontja, Gerevich összesen hét aranyig jutott, 1948-ban a csapat mellett az egyénit is megnyerte, de 1936-ból volt egy kard egyéni bronz is, míg 1952-ben Helsinkiben kard egyéniben ezüstérmes lett, a törccsapattal pedig bronzig jutott.

Ahogy arról már korábban is írtunk, ami az olimpiákat illeti, páratlan hely az I. kerület, hiszen a modern ötkarikás játékok 1896-os kezdete óta a 181 magyarok által megszerzett aranyérem közül 55 olyan első helyezés született, amelyet Budavárhoz kötődő sportoló ért el. Ebből 29-et a vívók – Gerevich egy-

maga hetet, Kárpáti és Kovács hatot –, míg 12-öt a vízilabdázók nyertek. Az I. kerület legismertebb női olimpiaközpontja az öt elsősig jutó úszó, Egerszegi Krisztina, aki 1995 óta Budavár díszpolgára. Rajta kívül ezt a címet olimpiaként a kétszeres ezüstérmes vívó, Imre Géza kapta még meg.

Minden olimpia előtt megy az esélylatolgatás, vajon hány érmet szereznek sportolóink az aktuális nyári olimpiai játékokon? Várhatunk-e „kötelező” dobogót a „favoritoktól”? Tudjuk, Magyarország lakosságárányosan túlteljesít, már ami a nyári ötkarikás játékokat illeti: 511 olimpiai medállal – 181 arany, 154 ezüst és 176 bronzéremmel – a nyolcadik helyen állunk az örökranglistán, ami tényleg megsüvegezendő. De fontos azzal is tisztában lennünk, hogy egy-egy érmet és helyezést között olykor apró nüanszok döntenek, egy bronz ugyanolyan szépen csilloghat, mint egy arany, de egy 4., 8. hely is remek, a legcsodásabb pedig maga a részvétel. Ami biztos, hogy amit a szakemberek hangsúlyoznak, a sportolók felkészülése ma sokkal komplexebb, mint korábban, egyúttal a hazai olimpiaközpontok lehetőségei is jobbak, mint akár 30 éve voltak.

Ha az elmúlt olimpiákat is nézzük, a húsz érmet 2024-ben is szép eredmény lenne. Vannak, akik szerint a dobogók száma azon is múlik majd, hogy hány váratlan, előzetesen nem kalkulált kimagasló eredmény jön össze. Elvállik. Ahogy az is, hogy lesz-e újabb kerületi érmet Párizsban. Mi szurkolunk!

Várnegyed

Fiáth János utca

Sokan tudják, hogy valamikor Ispotály utcának, Kóroda utcának, Ápolda utcának hívták. Biztos azt is sokan tudják, hogy az elnevezés talán a pestisesek ispotályára, de valószínűbb, hogy a hajdani Szent János kórházra utal, ami 1949-ig a mai Széna téren állt. De ki tudja már, hogy 1915. március 13-án az Ápolda utcán ródlizó gyerekek a Batthyány utca sarkán elütötték Milepsz Srbán bosnyák katonát, aki elesett, és súlyosan megsérült a fején? Vagy hogy ugyanazon év novemberében ugyanezen a sarkon Gerde Ferenc tizenhat éves cipész forgópisztollyal átlötte Falkhauser Magda napszámosnő bal karját.

Baljós hely lehetett a Batthyány és Ápolda sarka! 1910. május 18-án kora délután, mindössze tíz lépésre a saroktól, az Ápolda utca 11-ben, Szeidner Adolf kereskedő „kapatos fővel összevezett Dobrádi Lajos napszámossal, akire revolverrel rálőtt”.

Az utca aljában, lent a sarkon, a mai Hattyúház helyén működött a Zöld Hordó. Rendes budai kisvendéglő, gesztenyefás kerthelyiséggel, a söntésben lemezborítású pulttal, törzsvendég-aszталokkal. Lacipecsenyéje és sashegyi órzilingje olyan nevezetes, hogy úgy száz éve azt írták róla, a környékbelieken kívül főleg „burkusok, hollandusok, svédusok” látogatják. Ha fölfelé indultunk, az utca kanyarulatán túl máris a hírhedt bordély utcában jártunk. Kuplerájok, szobácskák, kapufélt támasztó utcalányok. A Batthyány utca fölötti részen voltak többen, kuncsaftjaik tetemes hányadát a közeli laktanyák szolgáltatták. A gyerekkorára emlékező így sóhajt fel: – Istenem, hányszor kerültünk erre dobogó szívvel, felajzva és pirulva hallgatva az évődő invitálást: „Na, fiúk, ha van pénzetek!”

Egy másik emlékező az 1970-es években elmesélte, hogy kamasz korában Csalogány utcai emeleti ablakukból, az alacsony házacsok cseréptetői fölött, édesapja Zeiss látcsövével leste a rossz lányokat az Ápolda utcában. A Zöld Hordó konyhájából ételszag áradt, estefelé a kerthelyiségben a pincérek piros ernyőket raktak a lámpák köré, a zenekar rázendített egy divatos angol slágerre... „A szomszédunkban lakó hajóskapitány neje könnyezve mondta anyámnak: »Mindig elsírom magam, ha arra gondolok, hogy mi, a szegény Velkóék, zeneszónál vacsorázhatunk. Ha az uram holnap megjön, kitarom az ablakot és beszáll a zene. Ide, a mi vacsoránkhoz«. Nem vagyunk egyformák: a mesélő édesapja pokolba kívánta a Zöld Hordó muzsikáját. Két dolog miatt kellene elköltözni a Csalogány utcából, mondogatta: egyik a zene, másik az „ápolda”.

A Budapesti Hírlap 1907. március 15-i számának rövidhírét olvasva nyomban megértjük, hogy a gondos atya mitől kívánta volna megóvni kíváncsi csemetéjét. „Tegnap este Jarozovics István, a 3. bosnyák gyalogezred tizedese az Ápolda utca 11. előtt összevezett a Novák Mária nevű leánnyal, és le akarta szúrni. A leány segítségére sietett Tóth Lajos rendőr, akire szintén fegyverrel támadt rá a tizedes. A rendőr kardot rántott, és fejbe vágta a katonát, aki súlyosan megsebesült. A rendőrség megindította a vizsgálatot.”

Végre valami derűsebbet! 1926 áprilisában, egy napsütött délelőtt a Reggeli Hírlap tudósítóját a Széna tér felől a Bécsi kapu felé kalauzolja Aggházy Kamill magyar királyi ezredes, a Hadtörténeti Múzeum alapítója (amúgy költő is). Az Ápolda utcán kapaszkodnak fölfelé, a társaság idősebb tagjai lihegnek a meredeken. „Erre vezetett a nagy roham 1686-ban. Lépésről lépésre folyt itt az öldöklő közelharc – mondja a poéta-katona. – Egy méterre kell csak leásni, s csontokba, cserepekbe, hadieszközökbe ütközik az ásó.”

Itt a Vár szoknyáján bárhol kapirgáljuk meg a földet, mindenütt a korábbi életek nyomaira bukkanunk. 1908 márciusában az Ápolda utca 5. átépítésekor római kori kőkoporsó került a felszínre. A szarkofág négy méter mélyen fektet a föld alatt. A munkások, kincset gyanítva, feltörték a fedelét, de csak egy csenevész csontvázacsokát találtak benne. A kihívott muzeológusok szerint az ezerhétszáz évvel előttünk élt hajdani „budai polgár” egy nyolc-tíz éves gyermek volt, a sírból előkerült az alvilági révésznek szánt ezüst obulus, rajta az ifjabb Gordianus császár portréjával.

Száraz Miklós György

Vesszőzésre botozás

Avagy mi a kapcsolat egy londoni és egy Szalag utcai emléktábla között?

Számtalan ismert, de sok ismeretlen hőse is van az 1848-49-es szabadságharcnak. A Szalag utcában élt Maderspach Károlyné Buchwald Franciska bár nem kereste, mégis rátalált a hírnév, élete egy pontján maga Haynau tábornok keresztelte útját. Esete akkora botrányt keltett Európa-szerte, hogy a magyarok függetlenségi törekvésének vérbe fojtóját sokszor érték kellemetlen inzultusok nyugdíjas korában.

Julius Jacob von Haynau, az 1848/49-es magyar szabadságharc hírhedt osztrák tábornoka értelemszerűen általános közutálatnak örvendett Magyarországon. Talán mondani sem kell, miért. A brutális rendteremtő a bécsi kormány teljhatalmú megbízottjaként nemcsak az aradi tizenhárom vértanú és gróf Batthyány Lajos miniszterelnök, hanem még több száz ember kivégzését is elrendelte. Többek között a nyelvújító Kazinczy Ferenc fia, a szabadságharc honvéd ezredese, Kazinczy Lajos, és Csány László közlekedésügyi miniszter végzetes sorsáért is ő felel. Kőkemény, kérlelhetetlen tisztként híresült el az osztrák seregben, részt vett a napóleoni háborúban és természetesen kivette részét az 1848-as forradalmak és harcok leveréséből is.

Kegyetlensége, erőszakossága már az olasz fronton megmutatkozott, a bresciai csata után parancsára még ezer embert öldöstek le a város utcáin, és valami érthetetlen aberráltságból számos asszonyt vesszőztetett meg. El is nevezték bresciai hiénának. Ezek után érkezett Magyarországra, immár az Itáliai kí-

Haynau londoni afférjának emléket állító tábla

Buchwald Franciska Szalag utcai otthona nem létezik már, modern épületek vették

vüli császári haderők főparancsnokaként, az udvar rá osztotta a szabadságküzdelem vérbe fojtását. Százakat küldött osztrák börtönökbe, útját kivégzések szegélyezték.

KEGYETLEN MEGALÁZTATÁS

Hogy miért idéztük részletesen Haynau korabeli rémtetteit, az hamarosan érthetővé válik. Ismerjük meg előbb röviden a Maderspach család történetét. Ez a német familia a XVIII. században Tirolból érkezett a Bánságba. Maderspach Károly híres kohómérnök volt, az ő nevéhez fűződik az oravicabányai Bány- és Vasmű Társulat felvirágoztatása az 1800-as években. A vasművet Széchenyi és József nádor is meglátogatta. A család később lelkesen támogatta a szabadságharcot, Maderspach gyára jelentékeny támogatást adott a honvédségnek. A súlyos vereséggel végződő 1849 augusztusi temesvári csata után is sok honvédot segítettek. Maderspach Károly és felesége, Buchwald Franciska sorsa valamivel a világsi fegyverlettel előtt keresztelte egymást Haynauéval.

A menekülő magyar haderőt és Bem tábornokot üldözve a Temesvárnál diadalmas osztrák fővezér századosa Ruszkabányára érkezett, és itt tudta meg, hogy a menekülő lengyel tábornok és Kmety György honvédtábornok előző este a családnál szállt meg. Gröber százados ezért Haynau parancsára Buchwald Franciskát a város főterén augusztus 23-án félmeztelenre vetköztetve megvesszőztette, és Karánsebesen fogdába zárta. (E megaláztatást Jancsó Miklós is megörökítette az 1966-os Szegénylegények című filmjében.)

Naplója tanúsága szerint így könyörgött Gröbernek:

„Ne sértse meg ennyire egy nő méltóságát és becsületét. Hisz bennem meggyaláz minden nőt, édesanyját, nővéreit! Ezután a többi tisztékhez fordultam, hogy mint lovagias férfiak, ne engedjék a gyalázatos exekuczió végrehajtását.”

át a terepet, de a napsütötte Ponty utcában remekül megél a ciprusfa

Karánsebesről bár egy nap múlva szabadult, de akkor kellett megtudnia, hogy férje – nem tudván elviselni a feleségén esett megaláztatást – öngyilkos lett. Buchwald Franciska hamarosan elhagyta Erdélyt és Pestre költözött. János fiát erőszakkal besorozták a császári hadseregbe és Triesztbe irányították, de az erős asszony egészen Haynauig ment, hogy „visszakérje” fiát. Meglepő fordulat: nem kis pénzösszegért, de sikerült is kiimádkoznia őt a teljhatalmú osztráktól. Először tehát megaláztatás, most a mások előtti megalázkodás a sorsa, de a hős forradalmár hölgyek ennél többet is kibírtak a szabadságharc utáni megtorlások idején. Később Pestről Budára, a Vízivárosba, pontosabban a Szalag utcába költözött. A Ponty utcai kereszteződésnél található szép, napfényes otthonában élt egészen haláláig.

AZ ÜTLEG VISSZAJÁR

János fia nem hagyta annyiban az édesanyján esett szégyent, és felkereste a délvidéki Versecen már nyugdíjasként élő Gröbert, a vesszőzés közvetlen végrehajtóját. A források szerint a Gluckmann kávéházban talált rá biliárdozás közben. Ott egy dákóval úgy megverte, hogy az eszköz darabokra tört. A vendégeknek kellett kimenteniük a kezei közül.

De Haynau életpályája is vett néhány fordulatot a szabadságharc leverése után. Idővel a bécsi udvarnak is kellemetlen lett ténykedése, így nyugdíjazták. Európai körútra indult, de nem sok szerencse kísérte utazását. Brüsszelben vérrel locsolták le a szállodája lépcsőjét. Londoni látogatása alkalmával is gyorsan elterjedt a híre, hogy a bresciai hiéna, az asszonyvesszőztető tábornok a brit főváros vendége. Amikor a Barclay and Perkins sörgyárban tett látogatást, a háta mögött összesúgó munkások botokat, ostorokat, köveket ragadtak, és jól elagyabugyálták. Az eseményről nemcsak a brit, hanem hazai lapok is beszámoltak, az incidens diplomáciai botrányra dagadt. Az osztrák

nagykövet bocsánatkérést követelt az ügyben, de a brit külügyminiszter, Lord Palmerston a sörfőző emberek mellett állt.

Viktória királynő azonban közbelépett, kilátásba helyezte Palmerston lemondását, aki végül egy békülékeny levelet küldött Bécsbe. Az affér kapcsán érdemes idézni a Vasárnapi Újság 1903-ban megjelent írását:

„Legelőször egy zsupp szalmát, vagy egy kötés szénát ejtettek reá a padlásról s a munkástömeg erre nagy lármával megrohanta, megdobálták árpával, mindenféle szeméttel, lim-lommal és kezdték páholni söprűkkel, stb. Mindenfelől ordította a tömeg, hogy «Down with the Austrian butcher!» (Le az osztrák mészárossal) Haynau és társai erre kereszültörtek a haragos embertömegben s kiszaladtak a gyárból, de ismét vesztőkre, mert odakünn már mintegy 500 főnyire becsült csöcselék várt reá, többnyire munkások, kőszénhordók (coal-heavers), utczai gyermekcökök és még asszonyok is, kik szitolódva káromkodva ütötték-verték, letépték kabátját a hátáról és hosszú sárga bajuszánál fogva hurczolták még végig a Bankside nevű úton, mely a Themse partján húzódik végig. A tábornok esze-veszetten futott, míg végre eljutott egy korcsmához, a George public house-hoz, melynek nyitott ajtaján át bemenekült a házba, a korcsmásosné, Mrs. Benfield, nagy ámulatára és itt elrejtőzött egy ágy alatt.”

Nem lehet tudni, hogy egy ötven évvel az eset után született „beszámoló” mennyire lehet hiteles, mindenesetre híven tükrözi a Haynaut övező nemzetközi utálatot.

Az esetet ma kör alakú emléktábla örökíti meg a már nem létező sörfőzde helyén, felirata: „Itt nemzetközi incidens történt – 1850 – Haynau tábornokot, az osztrák mészárost itt ismerték fel és támadták meg a Barclay and Perkins fuvarosai.”

Maderspach Károlyné Buchwald Franciska 1880. december 6-án hunyt el Budán. Szalag utcai otthona nem létezik már, a jelenlegi, Szalag utca 9-13. szám alatti társasház falán egy Krajcsovics Károly által tervezett dombormű őrzi emlékét 2014 óta.

Kuthi Áron

2014.

E HÁZ HELYÉN ÁLLÓ ÉPÜLETBEN
TÖLTÖTTE UTOLSÓ ÉVEIT
**MADERSPACH KÁROLYNÉ
BUCHWALD FRANCISKA**
1804 - 1880

A SZABADSÁGHARC HŐS ASSZONYA,
AKI TÚLÉLTE AZ 1849-ES OSZTRÁK
MEGTORLÁST !

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT
CSALÁD ÉS A LAKÓK

Fery Oszkár

A vörösteror elfeledett vértanúja

I. rész

1945 után a Tanácsköztársaságról kizárólag pozitív felhanggal lehetett beszélni, a proletárdiktatúra 133 napját pedig csak a „dicsőséges” jelzővel volt ildomos illetni. Pedig a kommunizmus első magyarországi regnálását számos rémtett árnyékolta be, az általa ígért utópia felé vezető utat pedig meggyilkoltak tömege szegélyezte. Közéjük tartozott Fery Oszkár csendőraltábornagy is, akinek a neve már csak keveseknek mond valamit, pedig a két világháború között utca viselte a nevét az I. kerületben, illetve a halálának színhelyén márványtábla hirdette mártíromságát.

Fery Oszkár 1860. január 10-én született a felvidéki Rimaszécsen. Édesapja, Fery Arnold mezőgazdasági gyárigazgató, illetve Szász–Coburg–Gothai Auguszt herceg uradalmi intézője; édesanyja Smutny Eleonóra volt.

A KEZDETEK

Apja katonai pályára szánta a fiatal Oszkárt, akinek eredetileg egészen más ambíciói voltak: jogász szeretett volna lenni. Miután leérettségizett az iglói evangélikus főgimnáziumban, 1880-ban egyéves önkéntesi szolgálatra vonult be a budapesti császári és királyi 32. gyalogezredhez, ahol tartalékos hadnagyi rendfokozatot ért el.

Emellett sikeresen felvételizett az ELTE jogi karára is, amelyet 1883-ban végzett el. Ezt követően bécsi és berlini egyetemeken képezte magát tovább, ahol családfakutatással is foglalkozott. Utóbbi keretében derített fényt a Fery család vikonti (algrófi) származására.

A KAKASTOLL BŰVÖLETÉBEN

1884-ben megfogant az atyai unszolás: Fery Oszkár végleg egyenruhát öltött. Ám a jogi érdeklődése nem a harci egységek, hanem a csendőrség kötelékébe vezette a fiatalembert, aki a sikeres csendőrtiszt szakvizsgát követően hadapród tiszthelyettesként került a kassai csendőrpáncsnokság kötelékébe, ahol októberben hadnaggyá léptették elő.

Innentől kezdve a testület jelmondata jegyében élt: Híven, becsülettel, vitézül! Karrierje pedig tartósan felfelé ívelt. 1886-ban áthelyezték a székesfehérvári csendőrkerülethez, majd a Honvédelmi Minisztérium IV., 1889-től pedig XVI. osztályán teljesített szolgálatot, 1890-ben főhadnaggyá léptették elő. Az 1894-es franciaországi útján – amely során megújította családja nemesi címét – ismerte meg Laky Szerénát, akit még abban az évben feleségül vett Budapesten. Házasságukból három gyermek született: Margit, Oszkár és Tibor. 1895-ben II., 1897-ben I. osztályú századosná léptették elő, 1896-ban pedig történelmi tanulmánya jelent meg *A M. Kir. Csendőrség* címmel a milleniumi kiállítás eredményeit összefoglaló könyvsorozatban.

Munkáját 1898-ban Katonai Érdemkeresztrel ismerték el, és kinevezték a zilahi csendőrkerület szárnyparancsnokává. Két évvel később, 1900-ban Ungváron kapott hasonló beosztást. Innen két évvel később visszavezényelték Székesfehérvárra, ahol másod törzstiszt lett. Még abban az évben őrnagyi rend-

Fery Oszkár

Fotó: Wikipedia

fokozatot kapott, 1906-ban pedig már alezredeként parancsnokhelyettesé nevezték ki.

Egy évvel később, 1907-ben ő lett a Belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetője. Mivel hivatali munkája gyakran szólította a fővárosba, ebben az időben vásárolta meg az I. kerületi Fő utca 23. alatti ház egyik harmadik emeleti lakását. 1908-ban felmentették addigi hivatali beosztásából, és rábízta a kolozsvári csendőrkerület parancsnokságát. Itt töltött ideje alatt igyekezett erélyesen fellépni a román szeparatizmussal szemben, amivel sok ellenséget szerzett a magyargyűlölő sovíniszták körében. 1911-ben ezredeként lett a székesfehérvá-

Forrás: Köztérkép

A KÖTELESSÉG MÁRTÍRJAI

A világháborús összeomlást, a kommün bukását és Trianont követően komoly igény merült fel arra, hogy központi szobor őrizze a kakastollas testület hőseinek emlékét. A Csendőrvértanúk emlékszobra végül a budapesti csendőrlaktanya udvarán kapott helyet. A haraszti mészke talapzaton álló bronz alkotás arccal a Böszörményi út felé nézett, központi alakja egy, a vér-tanúkat és Nagy-Magyarországot jelképező, alélt férfi aktot a karjában tartó csendőrt ábrázolt. Az emlékmű gondolata már 1926 előtt felvetődött a Magyar Királyi Csendőrség emlékbizottságában. Külön szoborbizottságot hoztak létre, a csendőrség állományának „önkéntes” adományaiból pedig összegyűlt a szükséges 18 800 pengő. A Képzőművészeti Tanács ennek nyomán hívta pályázatra Pásztor Jánost, Kísfaludi Stróbl Zsigmondot és Szentgyörgyi Istvánt. A négy pályamű közül – Pásztor kettőt küldött el – a bírálóbizottság 1926-ban Pásztor első számú tervét találta a legjobbnak. A szobor 1928. május 10-én, 11 órakor avatták fel. Jelen volt az akkori főpolgármester, a belügyminiszter, a kormányzót pedig Ludwig György gyalogsági tábornok képviselte. Száhlender Béla altábornagy, csendőrségi felügyelő beszédében hangsúlyozta: „Ahol felcsapott az ellenforradalom lángja, ott a csendőr is harcolt, és részt vett...” Egy ilyen szellemiségű szobor az 1945 utáni kommunista visszatérést követően nem maradhatott a helyén.

ri kerület parancsnoka, szolgálatai elismerésül pedig 1913-ban megkapta a III. osztályú Vaskorona-rendet.

Munkája mellett szenvedélyesen vívott, a Magyar Atlétikai Club kötelékében számos versenyen ért el dobogós helyezést és a millenniumi nemzetközi kardvívó verseny aranyérmét is ő vihette haza.

A HÁTORSZÁG BÉKÉJÉÉRT

Az első világháború kitörése után Fery Oszkára is komoly feladatok hárultak. Csendőrpáncsnokként kiemelt felelőssége volt abban, hogy megőrizze a háttország biztonságát, elejét

Gróf Bethlen Pál, Betegh Miklós kormánybiztos és Fery Oszkár csendőrtábornok Segesváron 1916-ban

Fotó: Vasárnapi Újság

vegye az esetleges szabotázsakcióknak és koordinálja a katonaszökevények kézre kerítését. Eredményeivel 1915 májusában nemcsak a vezérőrnagyi előléptetésre szolgált rá, hanem a csendőrség országos felügyelőjének helyettesévé is kinevezték. Decemberre már a harcteret is megjárta, hősiességével pedig a hadiékítményt is kiérdemelte a Vaskorona-rendhez.

1916-ban felajánlották neki, hogy legyen Szerbia kormányzója, ám ő – a testület iránti hűségétől vezérelve – a csendőri szolgálatot választotta. A román betörés idején Erdélyben tartózkodott, és a kezdeti pánik idején sok ezer ember életét mentette meg azzal, hogy szakszerűen megszervezte a menekültek evakuálását, illetve újjászervezte a szétzilált csendőri egységeket, amelyek elsőként igyekeztek szembeszállni a betolakodókkal. Mivel ottani, sokéves szolgálatai ideje révén kiválóan ismerte a Kárpátok vidékét, így egyikévé válhatott azoknak a tanácsadóknak, akik érdemi információkkal tudták segíteni a románok visszaverésére érkező német haderőt és az osztrák-magyar segédcsoportokat. A német tisztikar elismeréssel nyilatkozott róla, Hans von Seeckt – August von Mackensen vezérkari főnöke – egyenesen „Erdély megmentőjének” nevezte.

Rátermettségével kiérdemelte, hogy 1917-ben őt nevezzék ki a csendőrség országos felügyelőjévé, ezen felül III. osztályú Katonai Érdemkereszttel tüntették ki, majd 1918 májusában altábornaggyá léptették elő. E minőségében próbálta megreformálni, illetve harcedzett katonákkal feltölteni az állományt, ám a hadsereg-főparancsnokság ezt úton-útfélen megakadályozta. A bécsi udvarral folytatott sikertelen harcai azonban csak a valódi megpróbáltatások kezdetét jelezték számára.

(Folytatjuk)

Tari Tamás

A Szent István-terem a megújulás lélegzetelállító példája

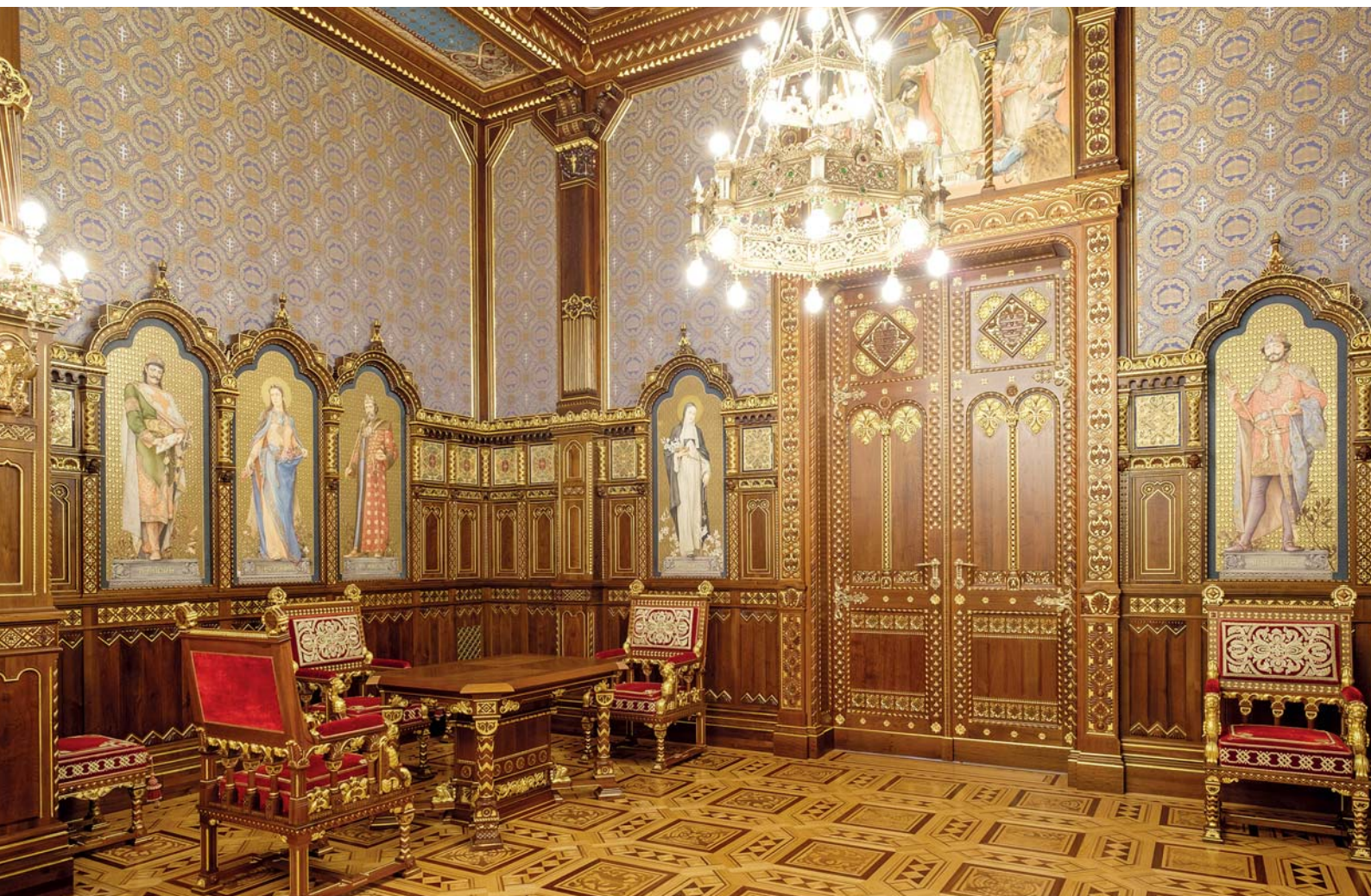
Az egykori Budavári Királyi Palota talán legelegánsabb tereként tartják számon a déli összekötő szárnyban található Szent István-termet. Mi volt az építetők célja, milyen kultúrtörténeti érdekességet rejt a terem? Milyen kihívásokkal szembesültek a második világháború végén szinte teljes egészében megsemmisült helyiség újjáépítői? A Szent István-terem mint az államalapítást megjelenítő három történeti terem egyike, a Budavári Palotanegyed megújulását célzó Nemzeti Hauszmann Program keretében kelt ismét életre, és látogatható immár három éve.

A Szent István-terem a dualizmus kori boldog békeidők, a XIX-XX. század fordulójának egyik legkáprázatosabb terévé vált, amelyben talán a leginkább egymásra talált a historizmus és a korabeli magyar iparművészet krémje.

A közel 80 négyzetméteres terem az 1900-as párizsi világkiállításra is elvitték, ahol megannyi elismerésben részesült. Hauszmann, Jungfer Gyula díszkovácsot, illetve az interziás parkettát készítő Neuschlosz Ödön és Marcel cégét az expo nagydíjjal tüntették ki. Aranyérmet nyert a textiles, kárpitos munkákat végző Gelb M. és fiai, a Haas Fülöp és fiai, valamint a világítótestekért felelős Kissling Rudolf és fia cége, a közreműködők között pedig a famunkákért felelős Thék gyár igazgatói. Bronzérmet kapott Szikorszky Tádé, a Zsolnay gyár részlegve-

zetője. Mivel Thék Endre és Zsolnay Miklós a zsűriben foglalt helyet, ezért ők Párizsban nem részesültek díjban.

– A terem „üzenetének” legfontosabb hordozója a fa falburkolatba illesztett tíz pirogránit tábla volt, amelyekre Árpád-házi királyok és szentek egész alakos képét festették és égették. A festő, Roskovics Ignác alapos történeti és művészettörténeti stúdiumokat folytatott; a Nemzeti Múzeum régiségtárának darabjai mellett a megkoronázás-jelenet bal oldali tábláján kevésbé ismert történeti figurákat is megjelenített, mint Ceba nádorispán és Kujár országbíró. A Zsolnay gyár által készített kandalló övparkányán elhelyezett Szent István-büsztot Strobl Alajos mintázta meg. A korai magyar történelem vizualizációját már a dualizmus idején is az nehezítette, hogy alig ismert

Fotók: Tóth Tibor

bármiféle korabeli ábrázolás az Árpád-házi uralkodóinkról. Talán emiatt is kultúrtörténeti érdekesség, hogy II. András király lányának, Árpád-házi Szent Erzsébetnek az arca a Magyarországon népszerű, és épp a terem elkészültének idején, 1898-ban merényletnek áldozatul eső Erzsébet királyné, Sisi (jobbra) vonásait őrizte meg. A Szent István-termet 1902-től csodálhatták meg teljes pompájában a Budavári Királyi Palota déli összekötőszárnyának első emeletén. A Szent István-terem azonban szinte teljes egészében megsemmisült Budapest második világháborús ostroma során, megmaradt díszeit széthordták.

A Nemzeti Hauszmann Program részeként eredeti formájában helyreállított történelmi terem 2021. augusztus 20-án nyitott meg újra a látogatók előtt. Az újjáépítés komoly kihívás elé állította a szakembereket: hiába ugyanis a jó minőségű korabeli fényképek, azok az elemek színeit nem tudták visszaadni. Ezért voltak fontosak a szerencsére több forrásban – akár magángyűjteményben – megmaradt kárpitok, díszítőelemek, vagy épp a Lendvay utcai Groedel Ármin-villa földszinti lakásának egyik, a Szent István-terem kialakítását sok esetben hűen követő szalonja, amelyek segítségével minden apró részlet figyelembe véve alkották újra a hajdan volt reprezentációs teret. Látogatói szemmel különösen izgalmas, hogy az ember az egykori pompa, majd háborús pusztulás hullámvasútján utazva a megújulás lélegzetelállító miliójébe érkezik.

balogh

Általános tünetei miatt sokáig nehéz felismerni a Hashimoto-kórt

Az autoimmun eredetű Hashimoto-betegség egy igen gyakori pajzsmirigy probléma, mely tünetek egész széles skáláját sorakoztathatja fel. A betegek többsége a panaszai miatt akár több orvosnál is járhat, mire kiderül, hogy Hashimoto-betegség áll a rossz közérzetük hátterében. Dr. Békési Gábor PhD, az Endokrinközpont pajzsmirigy specialistája a betegség tüneteire és kivizsgálásának lehetőségeire hívta fel a figyelmet.

A Hashimoto-thyreoiditis egy olyan autoimmun betegség, melynek során a szervezet a pajzsmirigyet támadja, így annak krónikus gyulladást idézi elő, és gyakran a szerv alulműködésével jár együtt. Az állapot során a fehérvérsejtek a pajzsmirigy fehéjéi ellen antitesteket termelnek, így azt folyamatosan károsítják. Többségében a női nemet érinti, így valószínű, hogy a genetikai hajlamon túl hormonális okai is vannak a kialakulásának. Sajnos olykor igen hosszú időbe telik, mire diagnosztizálják a betegséget, mivel általános tünetei miatt nehéz felismerni.

Amire érdemes figyelni, az a túlsúly, a fáradékonyság, a depresszió, az alacsony pulzus, a hajhullás, a koncentrációs zavarok, a székrekedés, a menstruációs zavarok/teherbeesési nehézségek, a vetélés lehetnek.

A HASHIMOTO-BETEGSÉG KEVÉSBÉ ISMERT TÜNETEI

Ödéma, puffadt arc: Sokan küzdenek időről időre azzal, hogy ödémások lesznek a végtagjaik. A fokozott vízvisszatartást, a boka körüli duzzanatot okozhatja a pajzsmirigy zavara is. A probléma a felső végtagokon is megjelenhet, így a betegség akár kéztőalagút szindrómában is megmutatkozhat, valamint az arc puffadásában.

Sárgás színű bőr: A bőr sárgás elszíneződése sokaknak egyet jelent a májproblémákkal. Pedig Hashimoto-betegség esetén is előfordulhat, ugyanis a zavar az A-vitamin anyagcseréjét is befolyásolja, méghozzá úgy, hogy a béta-karotin nem képes A-vitaminná alakulni. Érdekeség, hogy ekkor jellemzően a tenyereken lehet megfigyelni a sárgás árnyalatot.

Légszomj: A légszomj igen kellemetlen tünet, ami az esetek többségében fokozott testmozgás során alakul ki. Igen ám, de amennyiben már pár perc séta után, esetleg nyugalomban is jelentkezik, úgy az betegségre utalhat. A tünet hátterében hipoxia, azaz oxigénhiányos állapot áll, mivel a Hashimoto-betegség során lágyszomj-duzzanat jelentkezik, így kisebb-nagyobb mértékben szűkülhetnek a felső légutak. Az oxigén-ellátottságot tovább csökkenti a folyadékfelszaporodás, a légzőizmok gyengülése, valamint a tüdő tágulékonyosságának csökkenése is.

HOGYAN LEHET DIAGNOSZTIZÁLNI ÉS KEZELNI?

A Hashimoto-kór diagnosztizálása és kezelése endokrinológiai feladat, és három alapvető lépés mindenképpen szükséges hozzá. Az első a tünetek feltérképezése – ez a vizit során megtörténik. A második lépés a laborvizsgálatok elvégzése. Ilyen esetben a pajzsmirigy hormonok szintjét ellenőrzik, és

a pajzsmirigy autoimmun markerek (jelzők) jelenlétét is vizsgálják. Vagyis a TSH laborparaméter mellé szükséges a szabad hormonok vizsgálata (fT3, fT4), amelyekkel felmérhető, hogy a pajzsmirigy mennyire károsodott, illetve aktuálisan milyen állapotban van a hormonháztartás. Az anti-TPO és az anti-TG értékek pedig azt döntenek el, hogy van-e autoimmun aktivitás, tehát gyulladás van-e a szervezetben.

A vérvétel mellé pajzsmirigy ultrahang elvégzése is szükséges, a pajzsmirigy gyulladást ugyanis az ultrahang is mutatja. A Hashimoto-kór esetén a pajzsmirigyet a leletben inhomogénnek, echoszegénynek írják le, lehetnek benne göbök is.

A Hashimoto-betegség sajnos nem gyógyítható, ám szerencsére könnyen kezelhető, méghozzá úgy, hogy a hiányzó hormonokat gyógyszeresen pótolni szükséges. A betegnek rendszeres kontroll javasolt, ugyanis olykor dózismódosításra van szükség!

(x)

Illusztráció: pickpik.com

Te férfi, én nő – hogy is érthetnénk meg egymást?

Karinthy Frigyes méltán híres gondolatának parafrázisából kiindulva nem tűnik nehéznek, hogy pillanatok alatt a férfiak és nők közötti különbségek hosszú listáját rakjuk össze gondolatban, a kibékíthetetlen ellentétekre hivatkozva pedig esélyét se lássuk semmiféle közös nevezőnek. Pedig léteznek sikeres párkapcsolatok – még oly eltérő személyiségű emberek között is. Mi a titok? Hogyan érdemes kezelni a különbségeket, és hogyan fordíthatjuk ezeket a kapcsolat javára?

A férfiak és nők közötti különbségek valójában több szinten is tetten érhetők. A legnyilvánvalóbb eltérések a biológiai felépítésünkre vonatkozóan mutatják, hogy nem vagyunk egyformák: különböző külső jegyekben és belső működésben tetten érhető testi jellemzőkkel rendelkezünk, ami az információfeldolgozást, az érzelmi területeket, de még a stresszre adott reakciókat is érinti.

AZ EVOLÚCIÓS KÜLÖNBΣÉGEK FOGSÁGÁBAN

A férfiak és nők viselkedése közötti különbség sok esetben az evolúció számlájára írható. Egyszerűen másképp vagyunk programozva: eltérő viselkedésmintáink és motivációink hátterében más evolúciós alapstratégiák húzódnak. Bár a civilizált társadalom fejlődése és az életkörülményeink változása jelentősen átírta az emberi életút forgatókönyvét, ma is jelen vannak a háttérben ugyanazok az ősi ösztönök, mint több ezer évvel ezelőtt.

Az evolúciós pszichológia is rávilágít, hogy férfiak és nők nagyon másként közelítik meg a párválasztást. A nő célja, hogy a sikeres utódnevelés szempontjából megtalálja a legmegfelelőbb partnert, míg a férfit az hajtja, hogy minél több utódnak adjon át genetikai állományát és tulajdonságait. A nő evolúciós félelme, hogy a férfi anyagi és érzelmi erőforrásait másik személyre fordítja, és magára marad az utódnevelésben (ami régen akár az utódok túlélését is veszélyeztette), a férfi evo-

lúciós félelme viszont, hogy értékes erőforrásokat (időt, energiát, anyagiakat) pazarol egy olyan utód felnevelésére, akihez potenciálisan nem köti vér szerinti kötelék. Ez aztán kapcsolati szinten eltérő igényeket szülhet. A nő leginkább érzelmi biztonságra, a férfi változatos nemi életre vágyik. A férfi féltékenységét a szexualitáshoz köthető viselkedésformák triggerelik, a nő viszont legtöbbször arra féltékeny, ha a férfi sok időt tölt együtt egy másik nővel, vagy érzelmileg máshoz kötődik. Az alapvető belső szükségletek ütköznek egymással, ami sok konfliktus forrása lehet a párkapcsolatban.

ÉLJÜNK HARMÓNIABAN A KÜLÖNBΣÉGEINKKEL!

Evolúció ide vagy oda, azért korántsem reménytelen a helyzet! Többek közt épp az tesz minket emberré, hogy nem kizárólag az ösztönök uralják viselkedésünket; képesek vagyunk felül-emelkedni rajtuk, és magasabb rendű értékeket, célokat helyezni életünk középpontjába. Mit tehetünk azért, hogy a különbségeink ellenére harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki a párunkkal? Nézzünk néhány gyakorlati tanácsot!

Legyen a cél az örömszerzés! A kapcsolat elején sokszor saját érzéseinket, vágyainkat is képesek vagyunk háttérbe szorítani azért, hogy a társunknak jó legyen, később azonban hajlamosak vagyunk megfélekezni erről. Pedig az örömszerzés az egyik legkedvesebb gesztus, amit a társunkért tehetünk, és ha ez kölcsönösen működik közöttünk, az növeli az intimitást és a párkapcsolati elégedettség érzését.

Vonjuk be egymást a döntéshozatali folyamatokba! Ha mindig egyedül döntünk, az könnyen a jelentéktelenség, elhanyagoltság érzését keltheti a másikban. Ahelyett, hogy automatikusan azt feltételezzük, hogy döntésünk a másik számára is biztosan jó lesz, egyeztessük igényeinket és elképzeléseinket, és találjunk közös megoldást!

Fedezzük fel és fogadjuk el a köztünk lévő különbségeket! Ne aggódjunk személyiségbeli eltéréseink vagy különböző szokásaink miatt, fogjuk fel ezeket fejlődési lehetőségként, hogy megismerhetünk egy más személyiséget, életvitelt, nézőpontot. Az is lehet, hogy rájövünk, mégsem áll ez annyira távol tőlünk, mint azt előzetesen gondoltuk, és új személyiségrészeinket ismerjük meg, önismeretünk is gazdagodik.

A különbségek elfogadásán túl az egymásra való odafigyelés, az értő kommunikáció és a tudatos elköteleződés is segíti, hogy sikeres párkapcsolatot építsünk.

(x)

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATA

SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET

1122 Budapest, Maros u. 16/b.
Központi időpontfoglalás:
06-70/657-1249; 06-70/657-1245
H-Cs: 7.30-16.00 óráig,
pénteken 7.30-14.00 óráig
e-mail: info@marosrendelo.hu
www.marosrendelo.hu
Vezető:
dr. Bodroghelyi László főorvos

FELNŐTT HÁZIORVOSI RENDELŐK

1015 Budapest,
Csalogány u. 22-24.
1013 Budapest, Attila út 63.
1014 Budapest, Tárnok u. 9-11.
1016 Budapest, Zsolt u. 6.

GYERMEKORVOSI RENDELŐK

1012 Budapest, Mikó u. 12.
Telefon:
06-1/375-7173,
06-1/375-7539

1011 Budapest, Markovics I. u. 2.
Telefon:
06-1/202-0937,
06-1/201-6162

CSALOGÁNY UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

1-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Zempléni Tibor
Tel: 06-1/201-3392

2-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Nagy Ágnes Helga
Tel: 06-1/770-1056

3-as felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Mezősi Károly
Tel: 06-1/201-3762

4-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Majoros Márkó
Tel: 06-1/201-5415

5-ös felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Antal Dániel
Tel: 06-1/201-5415

6-os felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Bodroghelyi László
Tel: 06-1/201-7125

ZSOLT UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

7-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Csupor Emőke
Tel: 06-1/375-0002

8-as felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Nagy János
Tel: 06-70/428-4629

ATTILA ÚTI HÁZIORVOSI RENDELŐ

9-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Papp Viktória
Tel: 06-1/375-6551

10-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Borcsányi Judit
Tel: 06-1/375-6046

11-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Lukács Imre
Tel: 06-1/375-6046

12-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Kálmán Eszter Anikó
Tel: 06-1/213-7334

13-as felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Fejéregyházi István
Tel: 06-1/375-6551

TÁRNOK UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

14-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Szabó Krisztina
Tel: 06-1/356-7125
Tel: 06-20/598-0677

15-ös felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Vasadi Ágnes
Tel: 06-1/356-7125,
06-30/845-1854

ÜGYELETEK

Éjszakai- és munkaszüneti ügyeletek

I. és XII. kerületek részére

Tel.: 06-1/212-6636

További információ:
www.marosrendelo.hu

Gyermekorvosi ügyelet

Észak-budai Szent János Centrumkórház, 24.
épület (1125 Budapest, Diós árok 1-3.)

Telefon: 06-1/212-5979

Rendelési idő: H-P 20.00 - 8.00, hétvégén
és munkaszüneti napokon folyamatosan,
24 órás ellátásban.

Mi fán terem az a sárga kis golyó?

A városban járva-kelve meglehetősen gyakran botlani járdára, úttestre hullott gyümölcsbe. A sárga, kék, vagy lilás golyócskák akár messzebb is gurulhatnak a fától, és óhatatlanul áldozataivá válnak az autók kerekeinek vagy lábunk lépteinek. Ez az édes gyümölcs viszont jobb sorsra érdemes, semmint hogy a flaszteren végezze. Vettem is a bátorságot, hogy felemeljek pár lehullott szemet, és hazavittem, jól megmostam, meg is ettem. Finom, édes, de picit azért savanykás szilvaíz éreztem. Merthogy a ringló nem más, mint szilvaféle. De nevezik ónabónának is. Az óvodánk mellett is van egy ilyen, pici sárga termésekkel teli, félreeső közterületi fa, amit így nyáridőn jól megrázunk kislánnyal hazafelé, és aztán szedegetjük is a gyümölcsöt. Miért is ne? Úgyis csak a hangyák vagy a madarak csipkednék le az eledelt.

A budavári kertekből több ilyen ringlófa is kihajol az utcára és szórja ingyen a finomságait. Aminek legnagyobb része a földre esve hamvad-porlad el minden évben, mert senki nem tartja érde-

mesnek arra, hogy felemelje, hazavigye, megkóstolja, vagy bármilyen módon hasznosítsa.

Állítólag ez a legelterjedtebb gyümölcsfa, ami itthon vadon megterem. Utak mentén, kertekben nem nőnek túl magasra, jól mászhatók, emiatt a gyerekek is kedvelik. Sokféleképpen lehet hasznosítani a gyümölcsét. A pálinkának való szilva mennyiségét jó eséllyel lehet növelni vele, de frissen zabpehelybe szórva, önmagában fogyasztva, vagy kompótnak eltéve is kiváló.

-kuthi

Holttestet találtak a Vérmezőn

Női holttestre bukkant egy járókelő június 27-én a Vérmezőn. Az Index hírportál értesülései szerint az áldozat partnerével együtt szórakozni érkezett Székesfehérvárról a fővárosba, és a buli után úgy döntöttek, a parkban várják meg a reggelt. A pár azonban valamin összevitathozható, majd valószínűleg a nő öngyilkos lett. A férfi nem hívott mentőt barátjánéhoz, csak később egy gyalogos bukkant az élettelen testre.

Fülöp Gergely, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Kommunikációs Osztályának osztályvezetője a hírportál megkeresésére azt közölte, hogy „a Vérmező utcán holtan talált asszony halálával összefüggésben bűncselekményre utaló körülmény nem merült fel”. Az ügyben a Budapesti Rendőr-főkapitányság közigazgatási hatósági eljárást indított.

VN

Ha ön is úgy érzi, segítségre lenne szüksége, hívja a krízishelyzetben lévőknek rendszeresített, ingyenesen hívható +36-80/205-520-as telefonszámot!

Böjtszerda

PANORÁMATERASZ ~ ZENE ~ KIÁLLÍTÁSOK ~ TÁRLATVEZETÉSEK

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

JÚLIUS 10., 17., 24., 31. | 18:00–22:00

Főtámogató:

mng.hu

A POÉN 2. RÉSZÉ	UTÁN (RÓV.) BÁTORSÁG (RÉG.)	FŐZÖTT SZALONNA	A FELSZÍN JELE AZ ITTENI DOLGOT	TERÜLET- MÉRTÉK TÖRÖTT KURBLI!	FÜGGVÉNY JELE	OLTALMAZ, FEDEZ	MILLIÁRD- SZOROS	TÁV VÉGE! GYÁSZ- LAKOMA	ÉS, TOVABBÁ		
KÉT DAJKA!		A POÉN 1. RÉSZÉ SERTÉS COMBJA							M		
KÜZD, HARCOL					NŐI ÉS VIRÁGNEV						
PÉNTEK KEZDETE!					TITOKBAN SZEREZ						
				A FERTŐI IS EZ! SZOMOR- KODIK		OSZTRÁK VÁROS CSÉLCSAP					
FŐZVE PUHÍTOTT			RUHATÁRI JEGY KIS EDÉNY				ÉN ÉS TÁRSAIM NÁDPÁLCA				
HIRTELEN HÚZ											
SZIGETEK (RÓV.)			FELTÖRT (RÉG.) COSTA ... SOL				TELEFON KÓDJA FÉL- DRÁGAKÓ				
HIDROGÉN VEGYJELE					LÁRMÁZIK, KIABÁL TENGERI MADÁR						
KETTÉ- VÁLÁS		BURGO- NYAFAJTA				NŐI FEJÉK LÁNC- SZEMEK!					
OLASZ IGEN		ZENEI FÉLHANG									
EGYET HOZI	ELVESZŐ								TOLNI KEZDI!		
ILLATOS VIRÁGÚ FA	... ERNŐ; JÁTÉK- TERVEZŐ								TÁPLÁLÓ, ENNI ADÓ		
			ÓKORI SÉMI NÉP ROMLOTT A ZSÍR				TALÁL GYAKORI, TÓ KÉPZŐ				
EGYET HOZI				PÁROS ROKA! SZÍNEZÉK- CSOPORT		ÁGINAK IS BECÉZIK TELJESEN, EGÉSZEN					
MADÁR- GYOMOR											
BIBE RÉSZE!		NEM SZELID			ZENÉBEN: HÁROM KAKAS JELZŐJE			MENTA- LEVELEK! AZ EU ELŐDJE			
KÉRDŐSZÓ		HANG A LI- BAÓLBÓL									
						ÉLŐSKÖDŐ ROVAR					
A JÓ UTAT MEGMU- TATÓ	A						Á	VÍZPÁRA ANGOL SÓRFELE			
				FÖLÉJE HELYEZ					MÁLTA KÖZEPE! A LENTJ SZÉLETŐL		
				...MARAD; VESZIT					LATIN É BETŰ SPANYOL BRAVÓ		
				MÁJ RÉSZE!		LÁMPÁT KI- KAPCSOL HOLMIUM VEGYJELE					
				MEGÁLL- JUNK CSAK!				GYULLA- DAS FÜGGVÉNY JELE			
				EZER- FAJTA							

Megtalálja a Várnegyedet online is:
varnegyed.hu
facebook.com/varnegyed

A VIRÁG BENEDEK HÁZ JÚLIUSI PROGRAMJAI

07.16.
19:00 **Kézműves örömök:
Kenyér- és sajtkóstoló**

07.17.
20:30 **Retro Kertmozi
Tímár Péter. Egészséges erotika (1985)**

07.25.
19:00 **Sportkvíz a 2024-es
olimpia alkalmából**

07.26.
18:00 **Mydros - görög táncest**

07.27.
19:00 **Tibor vagyok, de hódítani akarok
Filmvetítés és kerekasztal-beszélgetés**

MáraiKult

8 helyszínen várunk az I. kerületben

MáraiKult
1013 Budapest,
Krisztina tér 1.

Jókai Anna Szalon
1011 Budapest,
Iskola utca 28.

Borsos Miklós Emléklakás
1014 Budapest,
Úri utca 6.

Várnegyed Galéria
1015 Budapest,
Batthyány utca 67.

Virág Benedek Ház
1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.

Vízvárosi Klub
1015 Budapest,
Batthyány utca 26.

Tér-Kép Galéria
1016 Budapest,
Krisztina körút 83-85.

Országház utcai Könyvtár
1014 Budapest,
Országház utca 13.

Élmény és inspiráció Buda szívében

www.marai Kult.hu

